

MAGYAR ÉPÍTŐ MŰVÉSZET

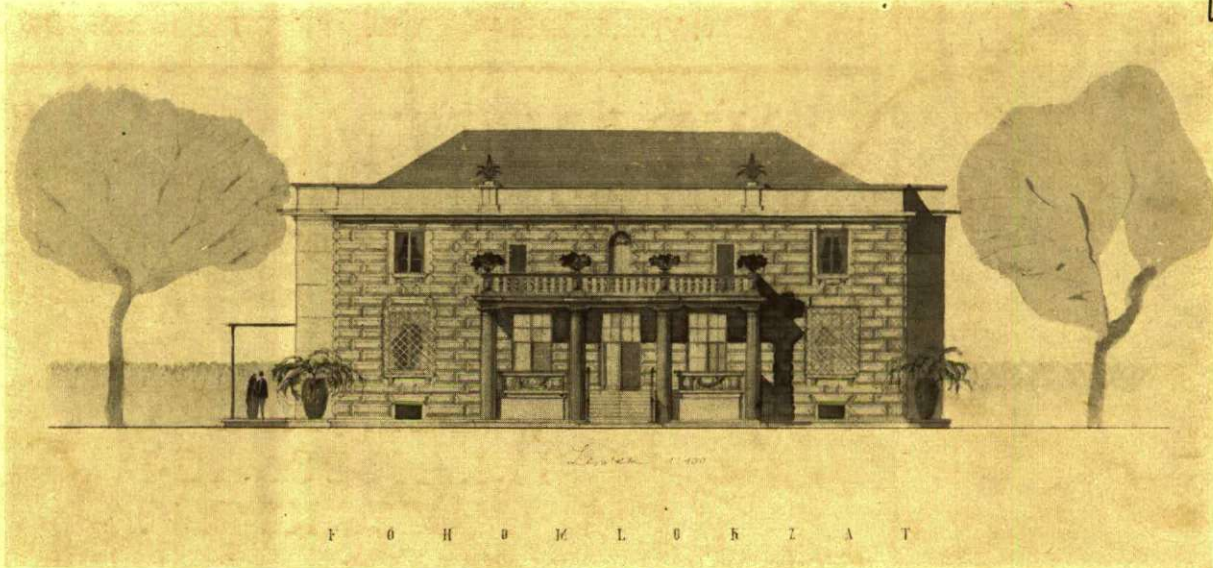
52084

1931

BUDAPESTI KIR. ÜGYÉSZSÉG
1931 MRC. 17.

Dr. Turcsányi

503

XXXIÉVF. 2. SZÁM

MAGYAR ÉPÍTŐ 1934 MŰVÉSZET

SZERKESZTIK:

FÜHRER MIKLÓS és MÁLNAI BÉLA

MEGJELENIK MINDEN HÓBAN. ELŐFIZETÉSI ÁR EGY ÉVRE
32— PENGŐ, EGYES SZÁM ÁRA 5— PENGŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, IV. KER., MOLNÁR-UTCA 53. SZ. TELEFON: 842—60

E SZÁM TARTALMA:

A MECSEKEN ÉPÍTENDŐ HORTHY MIKLÓS TUDÓBETEG-
SZANATÓRIUM PÁLYAZATA. WÄLDER GYULA, DR. HÜTL
DEZSÓ, DR. KOTSIS IVÁN, KÖRMENDY NÁNDOR TERVEL.
KERTES HÁZAK: TÁLOS GYULA, DR. KOTSIS ENDRE, KRACSUN
VIRGIL ÉS KISS ALADÁR, DELI ÉS FARAGÓ, MÁLNAI BÉLA.

SEILER ÁRMIN ÉPÜLETÜVEGEZÉSI
VÁLLALAT

BUDAPEST, VIII., KÖRIS-UTCA 19. TELEFON: JÓZSEF 300—46

CSÉPAY JENŐ

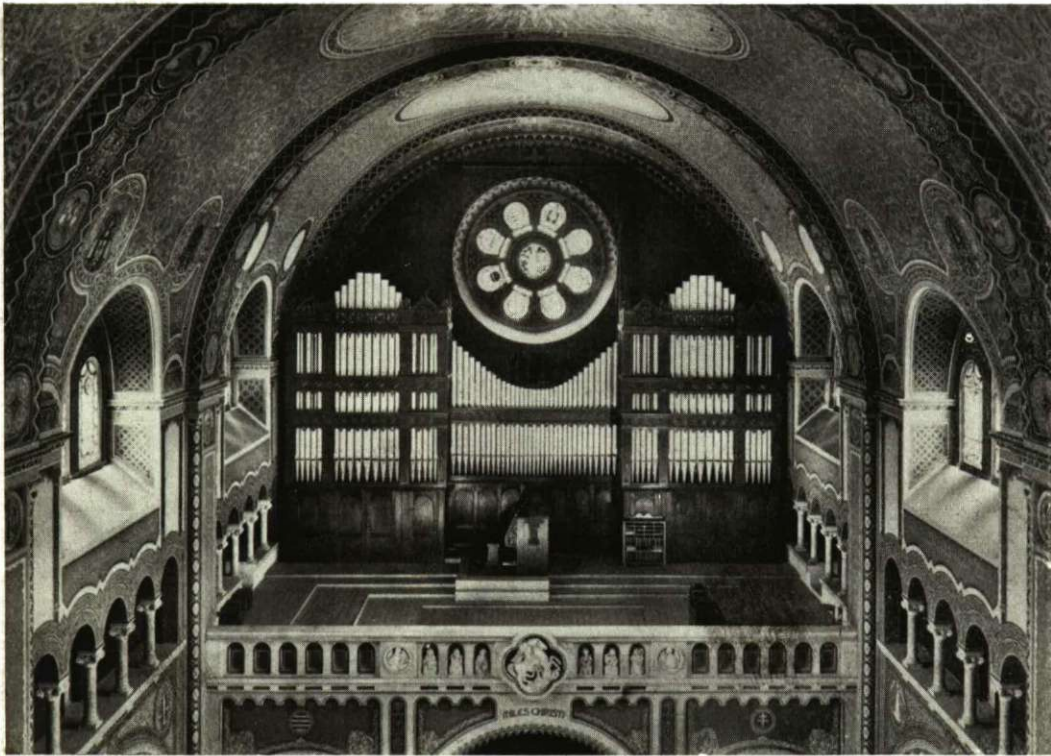
OKL. MÉRNÖK

V. MŰEGYETEMI TANÁRSEGÉD

„ELEKTRIC“
VILLAMOSSÁGI
ÉS MŰSZAKI B. T.

BUDAPEST, IX., TOMPA-UTCA 14.

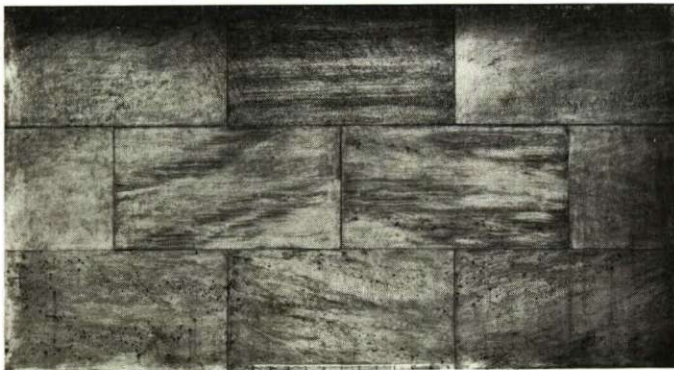
TELEFON: J. 403—77

A SZEGEDI FOGADALMI TEMPLOM ORGONÁJA

ÖT MANUÁLÓS, 101 JÁTÉKÚ, 7300 ALAPOT SZÁMLÁLÓ, ELEKTROMOS SZERKEZETŰ ORGONA. EURÓPA LEGNAGYOBB ÉS LEGMODERNEBB ORGONÁJA. — KÉSZÍTETTE:

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA ORGONA- ÉS HARMÓNIA-
GYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG **PÉCS**

TRAVERTIN KÖUTANZAT.

A SABLONOS, MINDEN SZÍN- ÉS STRUKTURA-NÉLKÜLI, A MAI MODERN IRÁNYZATNAK MÁR MEG NEM FELELŐ, KÖZÖNSÉGES MŰKŐ HELYÉBE OLYAN ÖSSZETÉTELŰ TRAVERTIN KÖUTANZATÚ ANYAGOT SIKERÜLT ELŐÁLLÍTANI

RÁKOS SZOBRÁSZNAK, BUDAPEST, SZT. DOMONKOS-U. 5, MELY A MODERN ÉPÍTÉSZETBEN NÉLKÜLÖZHETETLENNÉ VÁLIK AZÁLTAL, HOGY FELHASZNÁLÁSÁVAL A TERVEZŐ ÉPÍTÉSZ TETSZÉS SZERINTI SZÍNT ÉS STRUKTURÁT ALKALMAZHAT, A JELENLEGI MŰKÖTŐL ELTÉRŐLEG, NEMCSAK SÖTÉT, HANEM VILÁGOS SZÍNBN, MINDEN MÉRETŰ ÉS FORMÁJÚ VASBETÉTES LEMEZEKBN.

AZ ANYAG A M. KIR. JÓZSEF-MŰEGYETEM 86. SZÁMÚ HIVATALOS BIZONYÍTVÁNYA SZERINT TELJESEN FAGYÁLLÓ ÉS ALIG VALAMIVEL DRÁGÁBB A RENDES MŰKÖNÉL.

Hő- és hangszigetelő, kettős, légréteges kovaföldlemez válaszfalak.
Hő- és hangszigetelő burkolások kovaföld és parafakőlemezekkel.
Hűtők és jégvermek, sörraktárak szigetelése, szurokkal impregnált
parafakőlemezekkel.

Nedves falak szárazzá tétele.

Könnyű, gyorsan száradó válaszfalak készítése, parafakő és kova-
földlemezekkel.

Sajtolt parafapadlóburkolatok.

Gőzvezetékek és készülékek szigetelése.

Tufarabitz és tufavászfalak készítése.

Rabitzfalak, mennyezetek, boltozatok kivitelezése.

Stuccomunkálatok készítése.

Készséggel szolgálunk mintákkal, felvilágosítással, részletes költségvetéssel.

PARAFAKŐGYÁR R. = T. (EZELŐTT KLEINER ÉS BOCKMAYER)

KÖZPONTI IRODA:

BUDAPEST, VIII. KER., FŐHERCEG SÁNDOR-TÉR 4.

TELEFON: JÓZSEF 301-14 vagy 301-16

GYÁRTELEP:

BUDAPEST, X. KERÜLET, NOSZLOPI-UTCA 2. SZ.

TELEFON: JÓZSEF 309-46

MANNESMANN CSŐ ÉS VASKERESKEDELMI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI. KER., KIRÁLY-UTCA 82. TELEFON: AUT. 250-16

EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK, CSÖVEK, SZERELVÉNYEK

REICH MIKSA BUDAPEST, VI., IZABELLA-
UTCA 48. TELEFON: T. 161-84

KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS ÉS
BÁDOGOSMUNKÁK MŰSZAKI VÁLLALATA

**ÉPÜLET- ÉS BUTORASZTALOS
ÜZEM** LEFKOVITS J. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., KERÜLET, DAMJANICH-UTCA 51.

TELEFON: József 335-81

TELEFON: József 335-81

POSNANSZKY ÉS STRELITZ

KÉSZÍTETTE A FEDETT USZODA
ÖSSZES SZIGETELÉSI MUNKÁIT

BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 27.

TELEFON: 228-29 ÉS 228-85

VÁROSI TELEP: TEL.: 905-13

A MECSEKEN ÉPÍTENDŐ HORTHY MIKLÓS SZANATÓRIUM.

Pécs fölött, a Mecsek-hegy délkeleti lejtőjén építendő, 250 beteg befogadására való gyógyintézet terveinek beszerzésére szűkebbkörű tervpályázatot írtak ki. A tervpályázatra dr. Hüttl Dezső, dr. Kotsis Iván, Körmendy Nándor, Wälder Gyula budapesti, Hoffmann László, Pilch Andor és Slisnyi Pál pécsi építészeket szólították fel. A bírálóbizottság, melynek tagjai voltak: Sándy Gyula, Jakabffy Zoltán, Schmitterer Jenő, Kőszeghy Gyula és Mogyoróssy Gyula, a beérkezett tervek közül Wälder Gyula műegyetemi tanár tervét fogadták el kivitelre. A bírálati jegyzőkönyvből az alábbiakat ismertetjük:

1. *Wälder Gyula terve*: Az épület teljesen dél felé néző homlokzatvonallal, a két végén kissé behajlított szárnyakkal terveztetett meg. Ez az elrendezés védett és tömegcsoportosítás szempontjából is némi előnnyel bír. Az épület körülbelül azonos szélességi mérettel, nagyobb kiugrások mellőzésével helyeződik a terepre, melynek magasságkülönbségeit a helyiségek célszerű beosztásával jól kihasználja és a terep kiegyenlítésével járó lényeges földmunkát elkerüli. Az országútról a kertbe vezető főbejáratot a kapu két oldalán elhelyezett földszintes épületekkel hangsúlyozza. A betegfelvétel és orvosi szoba a földszinten nyertek célszerű helyet, melyhez a központi hall szolgál váróhelyül és ehhez úgy a gyalogos, mint a kocsiközlekedés a déli és északi oldalakon biztosítva van. A betegek kijárói a kertbe, határozott rendszerrel vannak elhelyezve. A tisztviselőké a déli homlokzaton, jobboldalt az alagsoron át a férfiaké és baloldalt az alacsony földszinten át a nőké, mindegyikhez cipőváltó helyiséggel, melyhez az északi oldalon is vannak bejáratok. Az altiszti betegek kerti kijáratai az északi homlokzaton és pedig jobboldalt az alagsoron át a férfiaké és baloldalt az alacsony földszinten át a nőké. Átgondolt a tisztviselők és altisztek két-két lépcsőházának elrendezése a közösen használható minden osztályba bevezető felvonókkal. A hydroterápiák az alacsony földszinten találtak célszerű elhelyezést, melyekhez a közvetlen hozzájutás az előbb említett lépcsőkön és felvonókon át biztosítva van. A hydroterápiák belső elrendezése különösen a tágas és napos pihenőkkel és pihenő tornácokkal a célnak teljesen megfelel és szép megoldás. Az orvosi helyiségek az I. emeleten vannak, hová az összes betegek tisztán saját osztályukon, más betegosztályok elkerülésével, felvonókon és lépcsőkön át kényelmesen közlekedhetnek.

Az orvosi helyiségek egy központi, bár másodlagos megvilágítású csarnok körül csoportosulnak. Nem helyes, hogy a röntgenhelyiség nincs közvetlenül a gépterem mellett.

TERLANDAI ÉS TÁRSA ASZTALOSÁRÚ-GYÁRA
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-ÚT 125/b. Telefon: Zugló 64—63

A gazdasági üzemet szolgáló irodák az alacsony földszinten a központi hall mellett vannak célszerű elrendezésben, de hiányzik hozzájuk a szabadból vezető külön bejárás.

A magas földszinten van az altiszti betegosztály és pedig a jobboldalon a férfiaké, baloldalon a nőké, melyek mindegyike két-két részre osztható. A női osztályon a mosókonyha légtere miatt kissé hosszú folyosószakasz marad közvetlen megvilágítás nélkül. Tervező a nagyobb kórtermek mellett tágas mosdószobákat alkalmazott. A mellék-helyiségek, orvosi vizsgálók, ápolónői szobák kellő számban és méretben célszerű elhelyezést nyertek. Az altiszti betegek ebédlői a földszinti központi hall fölött megfelelő tálalókkal az egyikhez kapcsolható két társalgóval jó megoldással bírnak, tekintettel arra, hogy az előadói terem könnyen kialakítható.

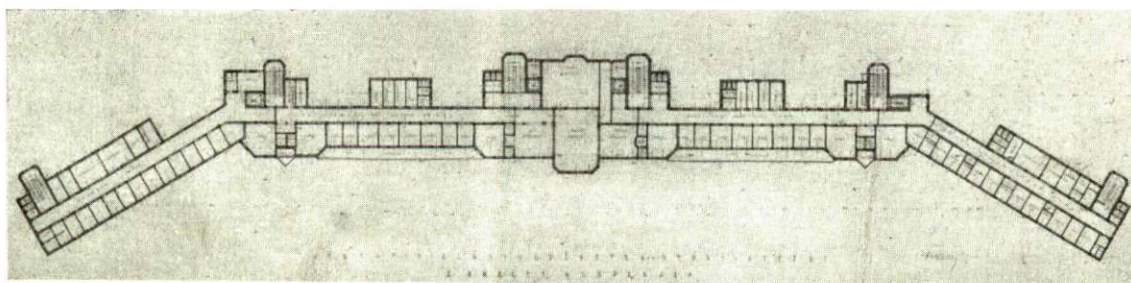
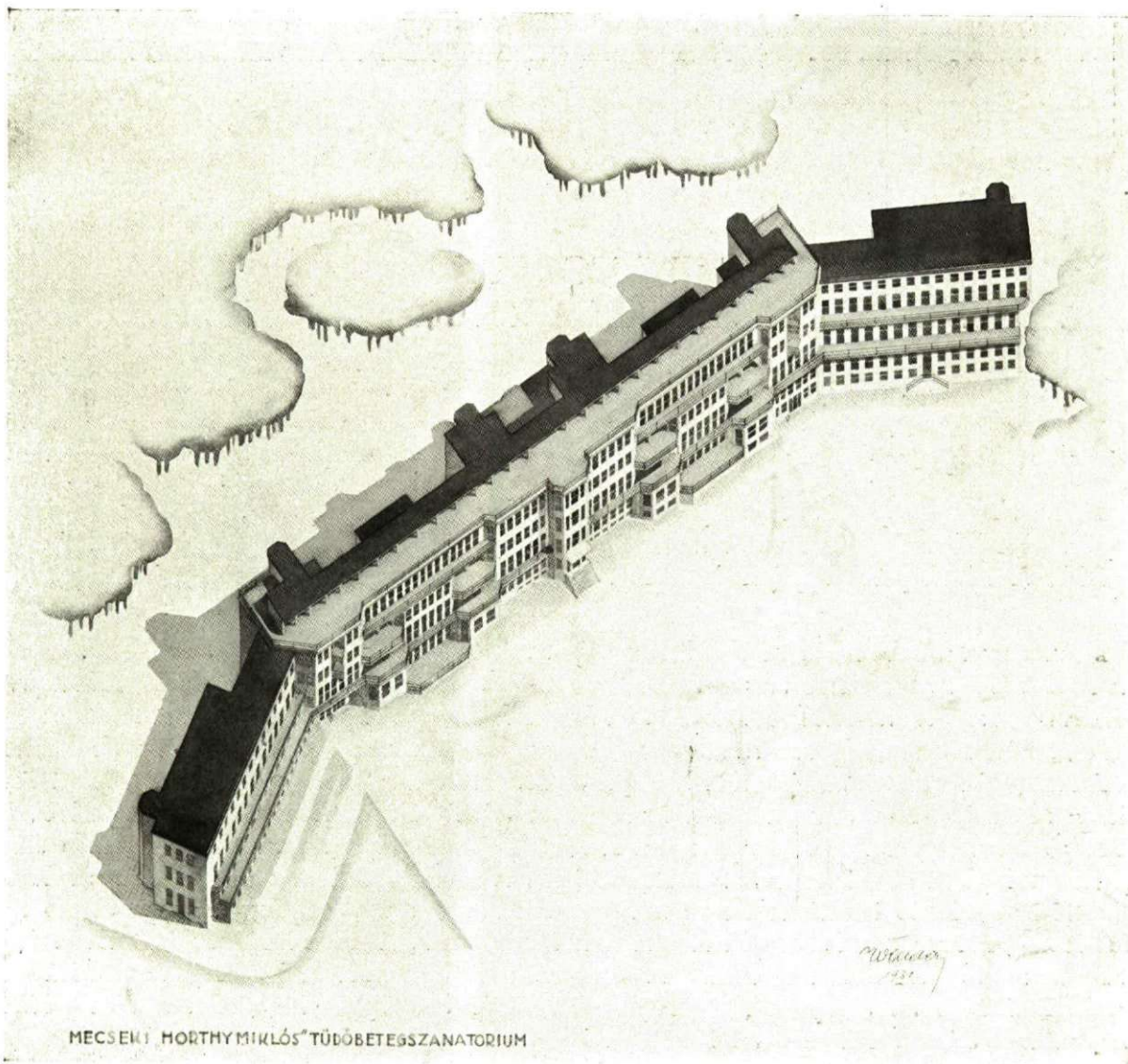
A tisztviselői betegek az I. és a II. emeleten nyertek elhelyezést megfelelő mellék-helyiségekkel. A nős altisztek, tisztviselők és orvosok lakásait három különálló épületben helyezi el a tervezett út mentén, a telek keleti oldalán és pedig a főorvosi lakást különálló épületben, a boncsolga és portás lakásait a kerti főkapuval kapcsolatban. A lakások beosztása helyes és megfelelő. Beépített köbtartalom: 63.700 m³.

2. *Dr. Hüttl Dezső terve*: Tisztán dosket-rendszerű épület főhomlokzatával a rétegvonalaknak megfelelően kissé délkeletre fordítva. Az épület kiszolgálásához három kocsiközlekedésre is alkalmas főútra van szükség. Ezek közül az egyikben bonyolódik le a vendégek érkezése, ezen történik a közlekedés az irodákba és a betegfelvételhez, az épület déli főhomlokzata előtt vonul végig és ezáltal a betegek nyugalmát zavarja, azokat a sétakerttől elválasztja. A nemek elkülönítése szárnyankint történik oly módon, hogy ezen belül az altisztek a szárnyak külső részét foglalják el.

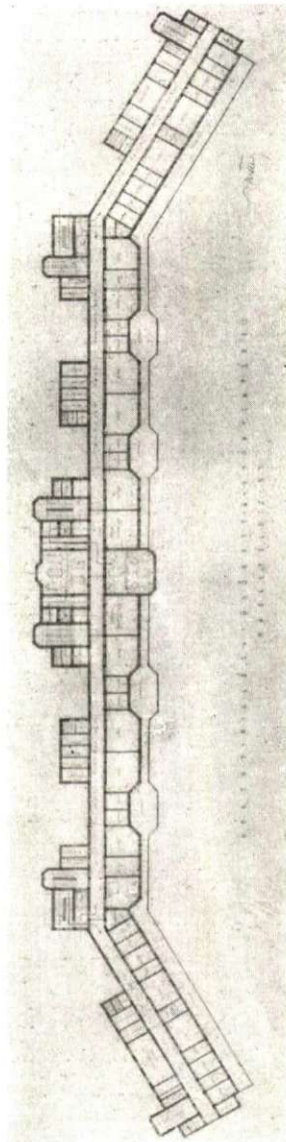
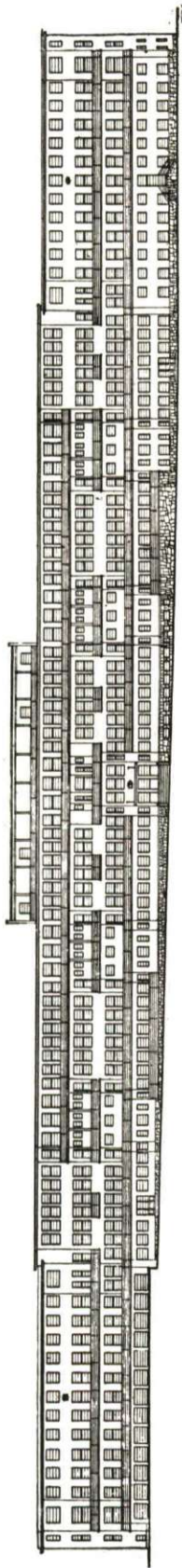
A betegfelvételi helyiségekhez a déli homlokzat középrészén elrendezett előcsarnokból lehet eljutni, megvan ugyan a lehetősége annak is, hogy a második kocsiutról, mely közvetlenül az épület mögött és a hátranyúló szárnyak alatt vonul végig, lehessen a felvételt elérni. Mindkét esetben azonban fennáll az, hogy a felvételre érkezők csak a betegek központos hallján át juthatnak a keresett helyiséghez. Ezeknek elrendezése az előírásnak megfelel, folyosójuk és maguk a helyiségek is rosszul megvilágítottak, mert szűk udvarra néznek. A betegek a felvételi helyiségek mellett lévő fölépcsőn oszthatók el a különböző emeletek és osztályok között, ez esetben az altiszti osztályokba csak a tisztviselői osztályokon át juthatnak el, vagy az alagsorba leszállítatván, oszthatók szét közvetlenül a különböző osztályokba. A betegek a hidroterápiákhoz, a személyfelvonókkal is ellátott négy lépcsőházon át érkeznek le. A hidroterápiák belső elrendezése kissé szűkös és tusskatedrája nincs és az ott el sem helyezhető. A betegek az orvosi helyiségekhez az előbb említett négy lépcsőházon és a fölépcsőn jutnak el azzal a különbséggel, hogy az altiszteknek a tisztviselői betegosztályokon kell átmenniök, ennek következtében a betegeknek a mosdóba és a fürdőbe irányuló közlekedése keresztezve és zavarva van. A röntgensoportnál a diagnosztika a terápiával felcserélendő, mert a sötét kamrára a diagnosztika mellett van szükség, a helyiségek kissé szűkre vannak méretezve.

A helyiségek megvilágítása kifogástalan. Az ápolónővéreket egy igen szépen kiképzett különálló épületben helyezi el, belső elrendezése kifogástalan.

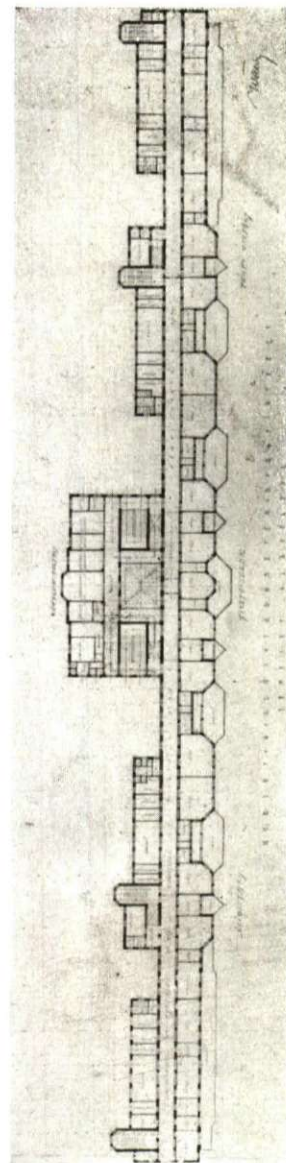
EGRI ÉS FIA DR. EGRI ISTVÁN KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZ-
VEZETÉK, CSATORNÁZÁS
TELEFON: J. 318-01 BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 28. TELEFON: J. 318-01

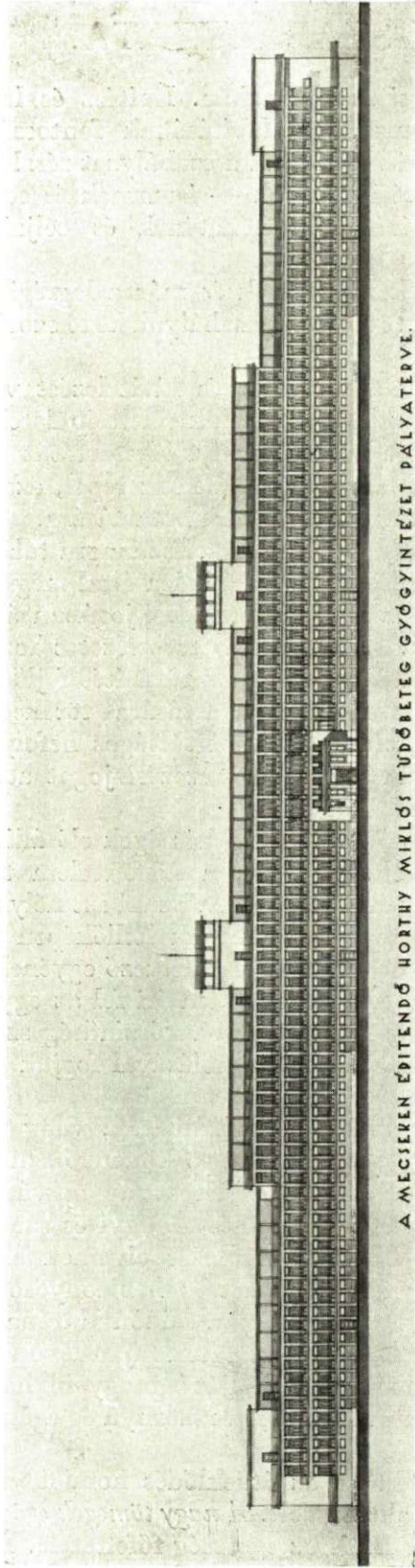
A MECSEKEN ÉPÍTENDŐ HORTHY MIKLÓS SZANATÓRIUM
WÄLDER GYULA KIVITELRE ELFOGADOTT PÁLYATERVE

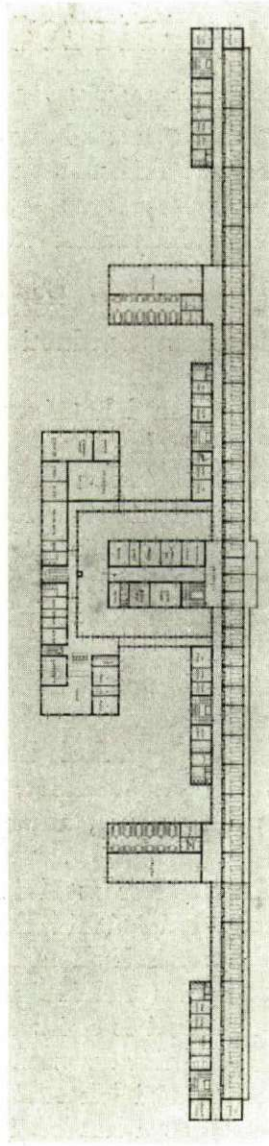
WÄLDER GYULA :
A MECSEKEN ÉPÍTENDŐ HORTHY MIKLÓS
SZANATÓRIUM KIVITELRE ELFOCADOTT
PÁLYATERVE

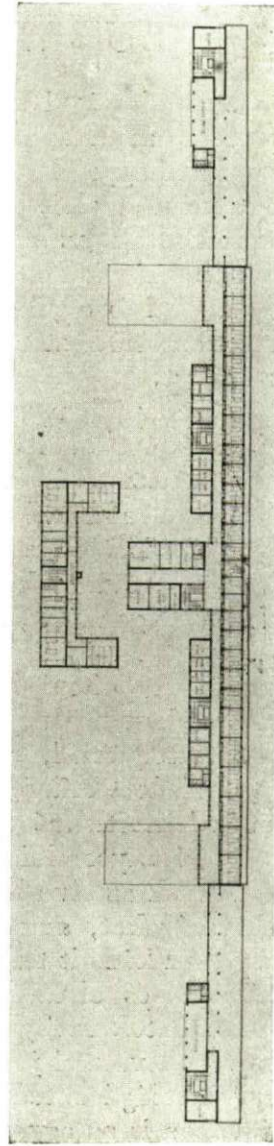
ALTERNATÍV ALAPRAJZ

A MECSEKEN ÉPÍTENDŐ HORTHY MIKLÓS TÜDŐBETEG GYÓGYINTÉZLET PÁLYATERVE.

DR. HÜTL DEZSŐ :
A MECSEKEN ÉPÍTENDŐ
HORTHY MIKLÓS SZANATÓRIUM
PÁLYATERVE

BUDAPEST ÚJ ÉPÍTÉSÜGYI SZABÁLYZATA.

Az építésügyi szabályzat revíziójáról sok szó esik mostanában. Építész és laikus egyaránt állandóan hangsúlyozza a szabályzat korszerű átalakításának fontosságát. Azonban nagyon kevesen vannak, akik valóban ismerik és tudják a szabályzat részleteit. Legtöbbször egy-két adatot — épületmagasság, beépítési százalék — ismernek és sohasem gondolkodtak az építésügyi szabályzatok keletkezésének, történetének és céljainak, intézkedéseinek fontossága felett.

Az építés egyike az ember legelsődlegesebb tevékenységeinek és már a legrégebben ismert emberi közösségek is igyekeztek valami módon törvények, szabályok közé szorítani az építést.

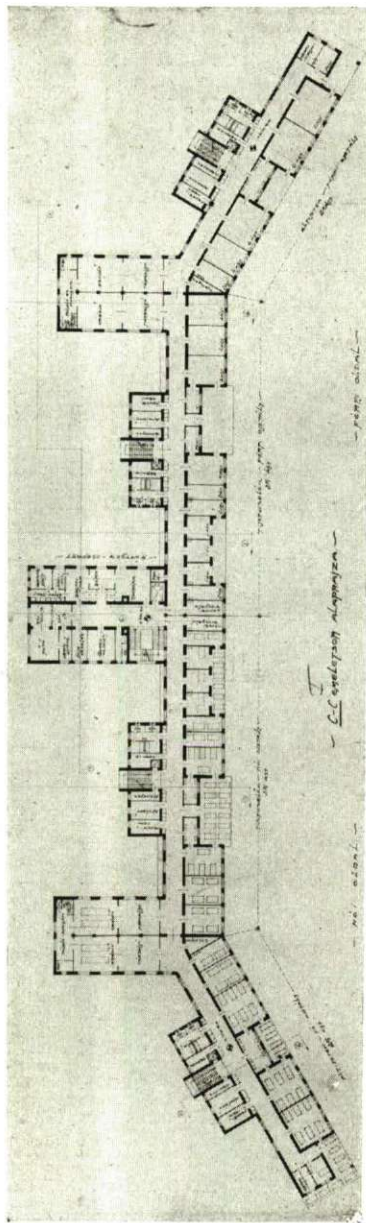
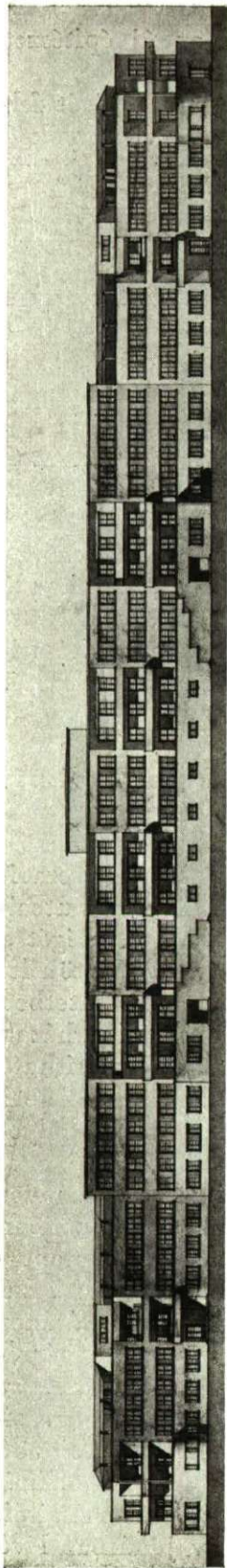
Ez alapján véve két módon lehetséges. Vagy a tervezést és kivitelezést végző építészek, építőmesterek felelősek valamely módon egyénileg az általuk emelt épületekért, vagy a közhatóságok mindenkire kötelező szabályokat hoznak, melyek betartását megfelelően ellenőrzik. Ma ez a két ellenőrzési mód Európában együttesen szerepel, azaz az egyéni felelősség mellett a hatóságok is ügyelnek a szabályrendeletek betartására.

A múlt évi frankfurti nemzetközi új építészeti kongresszuson nagy visszhangra talált az a felvetett gondolat, hogy a tanultság, bizonyos kvalifikáció megkívánása által megszorított tervezési és kivitelezési jogot teljesen meg kell szüntetni. Bárkinek jogában álljon tervezni és építeni, ha a hatóság szabályait betartja. Ez a felfogás természetes reakció volt az akadémiák ellen, akik sokhelyütt évekig gátolták az új korszerű építés fejlődését és tekintélyükkel, privilegizált jogaikkal hamis tradíciók fenntartására törekedtek. A túlhaladott stílusok dogmává merevedését, az akadémikus körök túlságos befolyását akarja lehetetlenné tenni az a törekvés, amely bárkinek szabad tervezési jogot ad, ha betart bizonyos előírásokat.

Ennek az elvnek következetes keresztülvitele azonban olyan nehézségek elé állítaná a hatóságokat, amelyek úgyszólván áthidalhatatlanok. Ugyanis, a szakértelem teljes hiányával készült tervek és építkezések ellenőrzése oly óriási számú műszaki személyzetet követelne és olyan adminisztrációs nehézségeket teremtene, amelyek kellőképpen meg nem oldhatók. A fogyatékos műszaki és egészségügyi műveltséggel rendelkező egyéneknek nyújtott tervezési jog teljes anarchiára vezetne és ezt a hátrányt nem éri fel az egy-két nagytehetségű autodidakta működési lehetősége. Így tehát minden valószínűség szerint a jövőben is az egyéni felelősség és a hatósági ellenőrzés összekapcsolásával fogják megoldani az építkezések szabályozását.

Európa legtöbb országában az utóbbi évek folyamán megreformálták, vagy most dolgoznak az építésügyi szabályzatok revízióján. Az egyidőben fellépő követelő szükség-szerűség egyrészt a hatalmas társadalomstrukturái változásokból, másrészt a nagyvárosok rohamos fejlődéséből magyarázható. A nagyvárosok lakásainak egészségügyi és szociális csődje terelte a háború után az építészek figyelmét a városrendezés elveinek alapos tanulmányozására. Hatalmas irodalom keletkezett rövid idő alatt és bebizonyosodott, hogy végzetes hibák és mulasztások történtek a múlt század végén, midőn Európa mai nagyvárosai óriási lendülettel fejlődtek. A tájékozatlan és tapasztalatok híján lévő építészek és hatóságok szabadkezettel nyújtottak a spekulációnak, amely saját legnagyobb haszna szerint alakítva ki a telkeket és bérházakat, létrehozta mai városaink szörnyű és egészségtelen lakásviszonyait.

A másik tényező, amely szintén a lakáskérdést hozta az érdeklődés homlokterébe, a háború utáni idők mind erősebbé váló szociális mentalitása volt. *A nagy tömegek egészsége az államok jövő fejlődésének lételapja.* És az egészséges lakás az egészség főfeltétele. Így a

DR. KÓTSIS IVÁN: A MECSEKEN ÉPÍTENDŐ HORTHY MIKLÓS SZANATÓRIUM PÁLYATERVE

kislakások, a legszegényebb néposztályok lakáskérdésének megoldása az új építészet és városrendezés egyik tengelykérdésévé vált.

Az új építészet óriási lépésekkel haladt előre és a technika minden lehetőségét felhasználva, igyekezett megteremteni az új lakást. A nyomasztó gazdasági viszonyok a legteljesebb racionalizálást követelték, viszont a fejlődő szociális felfogás az egészségügyi igények fokozott kielégítését. A lakásépítés fogalma és irányelvei gyökerükben megváltoztak, természetes, hogy a túlhaladott elvek és technikai adottságok alapján szerkesztett szabályzatok nem feleltek meg a kívánalmaknak és lehetetlenné tették a fejlődést.

A szabályzatok revidálásának szükségét és országos városrendezési törvények megalkotását követelték minden országban.

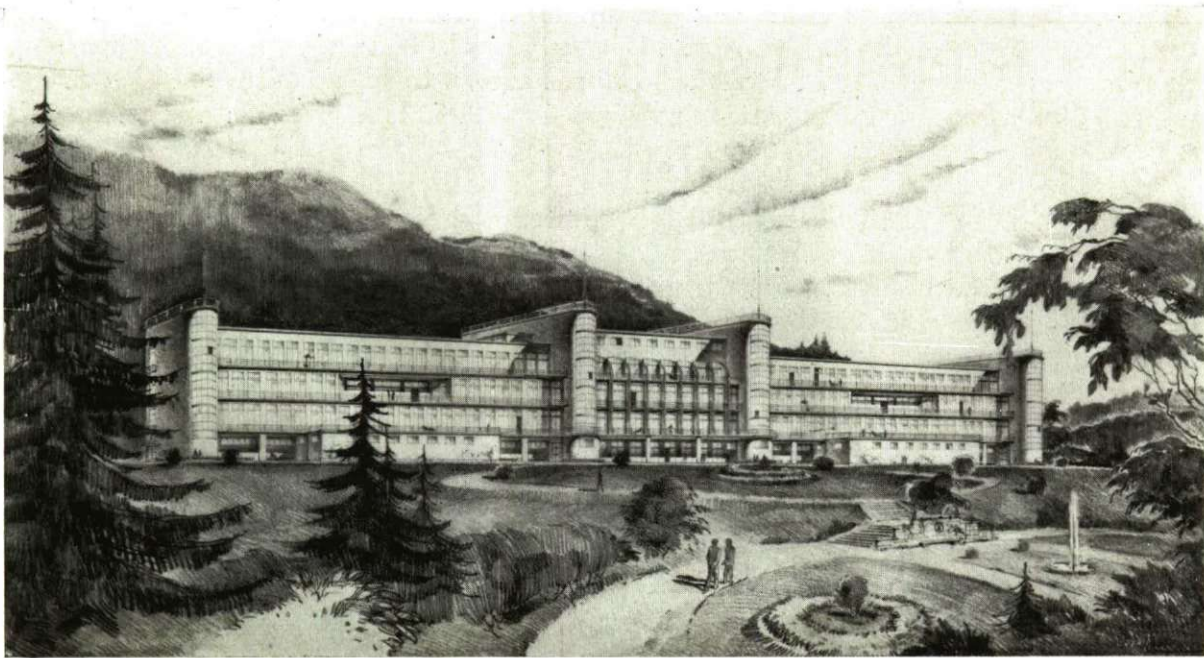
Nálunk a revidálás egyik legelső sürgetője Dr. Kovrig Béla egyetemi m. tanár volt, aki »Szociális lakáspolitiká« című tanulmányában alapos és kimerítő fejtegetés alapján mutatott rá a szabályzat hibáira, amely többek között a keresztzellőzést nem írja elő, elmulasztja a házak és ablakok fekvési irányának megállapítását, lehetővé teszi az udvarok teljes körülépítését stb.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa a múlt év folyamán átérezve az ügy fontosságát, napirendre tűzte az Építésügyi Szabályzat revízióját. A Közmunkatanács elnöke módot akarván nyújtani az összes illetékes érdekeltségeknek, hogy kívánalmaikat a készítendő új szabályzatra vonatkozóan kifejthessék, két ankétet hívott össze, melyen az összes fontos kérdések megvitatásra kerültek. Ezekre az ankétekre tíz olyan magánépítész is kapott meghívót, akik már közérdekű és értékes munkásságot fejtettek ki a városrendezés terén.

Az ankétek a legnagyobb érdeklődés és egyetértés jegyében folytak le. Úgy a testületek képviselői, mint az építésztanárok és magánépítészek a legteljesebb harmoniában fejtették ki a modern városrendezés elveit és kérték ennek alapján az új szabályzat korszerű megszerkesztését. A mai társadalom szociális mentalitásának megfelelően a köz- és különösen a szegény néposztályok érdekeit tartván szem előtt, a legkisebb lakás megteremtésének lehetőségét sürgették. Az egyes helyiségek előírt méreteinek redukálása és az utcai-udvari lakások antagonizmusának megszüntetése legyen a főcél. Ennek a lehetőségét a Németországban teljes mértékben bevált sorházépítési mód nyújtja, úgyszólván tökéletesen. Ez a beépítési mód az, amely a legteljesebb racionalizálás mellett, minden tekintetben kielégíti a napfény és a szellőzés iránt támasztott korszerű követelményeinket. A sorházak homlokzatszélessége 6—8 méter, tehát a jelenlegi telekelőírások mellett nem valósítható meg. A többemeletes sorház pedig a telkek jelenlegi alakja és mélysége mellett alig építhető fel. A sorházépítési mód a telektömbök alakításának és az utcavezetésnek teljes szabályozását követeli, forgalmi és tájolási szempontokból.

Az építésügyi szabályzat és az ennek alapján készülő szabályozási tervek bizonyos fokig adott előnyös fekvés esetén megteremthetik az egészséges beépítés alapjait. Azonban nagyon gyakran oly rossz alakú és racionális építkezésre teljesen alkalmatlan telekcsoportokkal találkozunk, hogy ezek komasszálása és újraosztása nélkül korszerűen építkezni nem lehet. Sajnos, erre a szabályrendelet nincs felhatalmazva és ennek a végrehajtásához törvényre volna szükség. Precedensül szolgálhat a gyöngyösi nagy tűzvész után végrehajtott általános telekújraosztás. Ennek a törvénynek a megalkotása kell hogy a magyar építész társadalom legközelebbi célja legyen, *mert minden jó és egészséges lakás megtervezésének elengedhetetlen alapfeltétele a helyes telekforma.* A belügyminisztériumban most készülő országos városrendezési törvény keretében ezt a kérdést is talán meg lehetne oldani.

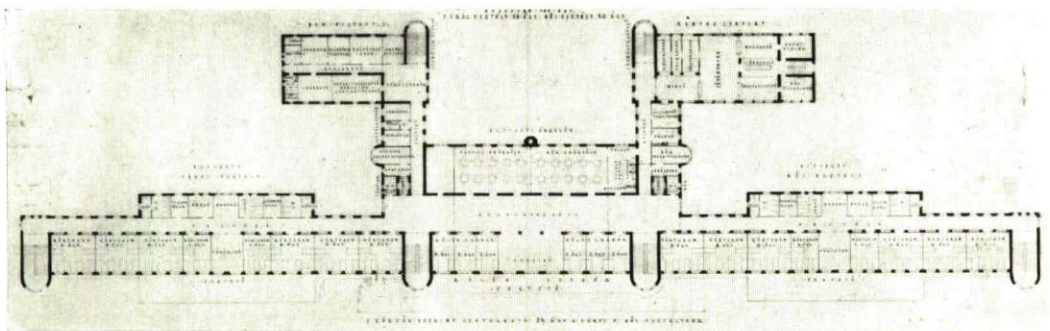
Az ankéten sokat vitáztak az építészet most folyó, hatalmas, alapvető változásairól. Az a vélemény alakult ki, hogy amíg a lakáskérdés most forrongásban, vajadásban lévő

elvi és módszerei bizonyos nyugvópontra, fejlődési fokra el nem jutnak, nem szabad doktrinär helyiségméret megkötésekkel a fejlődés szabad menetét akadályozni. Bizonyos egészségügyi és szociális alapelvek állapítandók meg, melyeken belül a tervezőknek szabad legyen kísérletezni a megoldásokkal. Pár év múlva, ha az új lakás már jobb kialakult, ki lehet egészíteni a fix követelményeket.

A minden oldalról felmerülő kívánsággal szemben, hogy kis 50—100 öles parcellák létesítését engedje meg a hatóság, több megokolt aggodalom merült fel. A budai hegyvidéket, Budapest légrezervoárját nem szabad sűrűn beépíteni apró házikókkal, mert ez úgy esztétikai, mint egészségi szempontból káros. Ennek áthidalására előreláthatólag egy-két területet kivéve, a négy-hat sorházelemből álló csoportházak építését mindenütt meg fogja engedni a szabályzat, a nagy vonalakban egységes kiképzés telekkönyvi biztosításával. Így elérjük a nagyobb épületesség mellett a kisebb telkek létesítésének lehetőségét.

A szorosan vett budai hegyvidék (az óbudai hegyek és Sashegy vidéke nélkül) kivételével az új szabályzat mindenütt meg fogja engedni egységes telepek felépítését, amelyeknél

KÖRMENDY NÁNDOR: A MECSEKEN ÉPÍTENDŐ HORTHY MIKLÓS SZANATÓRIUM PÁLYATERVE

úgy a beépítési módnál, mint a házak alaprajzi kiképzésénél, bármilyen megokolt és korszerű eltérés megengedhető. Természetes, hogy a telekspekuláció meggátolására a parcellázás, csak a felépítés után következhet be. Erre az óvintézkedésre feltétlen szükség van, mert különben a lelkiismeretlen uzsorások rövid idő alatt egyenkint használhatatlan telekrészekre parcelláznák a főváros területét.

A jövő fejlődés érdekében az anketók megállapításainak alapján a hatóságok fokozott mértékben fogják alkalmazni az építési és parcellázási tilalom feltétlen szükséges fegyverét. A város fejlődését bizonyos, már közművekkel felszerelt és építésre alkalmas területek felé kell irányítani. Már eddig is végzetes mulasztások történtek ezen a téren, mert az alsórákosi rétek, az Erzsébet királyné-út környéke, a vad és rendszertelen, túlnagy területen megengedett építkezések miatt legalább egy emberöltőre el van csúfítva. A város jövőjének életérdeke követeli, hogy ne elszórva, hanem fokozatosan terjedjen az építkezés. Nem lehet 20—30 évre előre szabályozási tervet készíteni egy-két ház kedvéért, mert lehet, hogy addig a városrendezés elvei teljesen megváltoznak.

Az új szabályzat technikai és szerkezeti része tekintettel lesz az új építőanyagokra és építésmódokra. Ezeknek a kérdéseknek a szakszerű megvitatására szűkebbkörű anketók összehívása van tervbevéve a szakérdekeltségek és szakértők meghívásával.

Az építésügyi szabályzat határozza meg egy város képeinek kialakulását. A múlt század hibás és ki nem elégítő szabályzatai miatt keletkeztek a mai nagyvárosok levegőtlen, sötét, egészségtelen bérházai és lakásai, a helytelen telekelosztás és utcavezetés miatt következett be a nagyvárosok forgalmi csődje, amely például Párizs belvárosában lehetlenné teszi ma a közlekedést.

A mindenütt, Zürichben, Bécsben, az összes németországi városokban készülő és már elkészült új építésügyi szabályrendeletek és törvények új, szebb, napfényesebb, egészségesebb városok alapjait fektetik le, egy új, a szociális gazdaságosság elvén felépülő társadalom számára, amelynek legnagyobb és legföltettebb kincse a néperő és egészség. Természetes és a fejlődés szükségszerűségéből következik az, hogy ezek az új szabályrendeletek mélyebben nyúlnak bele a telektulajdonosok jogaiba és a közösség érdekében korlátozzák az egyén nyereségre vágyó és törekvő akaratát. A telkek olymértű kihasználása, a lakók egészségének rovására, mint az a múltban történt, a jövőben lehetetlen lesz.

Németországban az utóbbi időben a beépítés nagyságának lecsökkentése miatt sok pör zajlott le, de a felsőbb bíróság minden esetben a városrendező hatóság döntését hagyta jóvá, mert a város, a közösség érdeke az előbbrevaló.

Az új budapesti szabályzat kodifikátora, Zubriczky miniszteri tanácsos, a külföldi összes új szabályzatok tanulságait és eredményeit levonva, az anketéken felmerült összes kívánásokat tekintetbe véve, dolgozik az új szabályzat megalkotásán. Ez teljes mértékben a korszerű városrendezési elvek alapján fog elkészülni és módot fog adni úgy a legmodernebb lakótelepek létesítésére, mint egyes sorházak építésére. A még szűz területek átszabályozása a tájolás kívánalmainak kielégítésével tervbe van véve és a régi városrészek belsejébe is napfényt, nagyobb udvarokat igyekszik vinni az új szabályzat.

Azt hiszem, az összes magyar építészek bizalommal várhatják az új szabályzat megjelenését, amely új korszakot nyit Budapest történetében.

IFJ. MASIREVICH GYÖRGY

RIEMER MIKSA CÉGTÁRS: RIEMER JÓZSEF DIPL. INGENIEUR

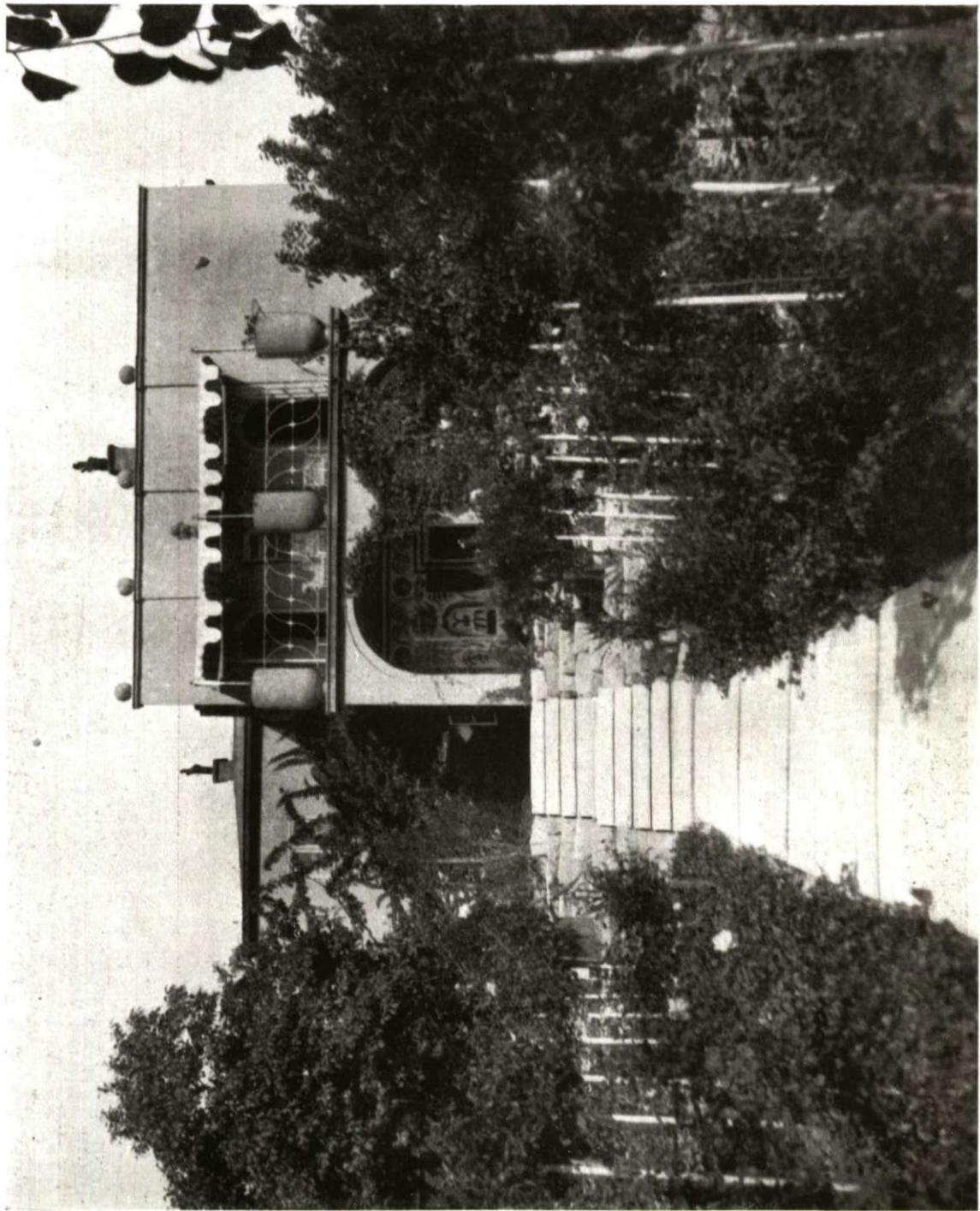
KÖZPONTI FŰTÉS, EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK, VÍZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS ÉS BÁDOGOSMUNKÁK VÁLLALATA
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY-U. 18 Tervez és épít szennyvízderítőtelepeket TELEFON: AUT. 517-06

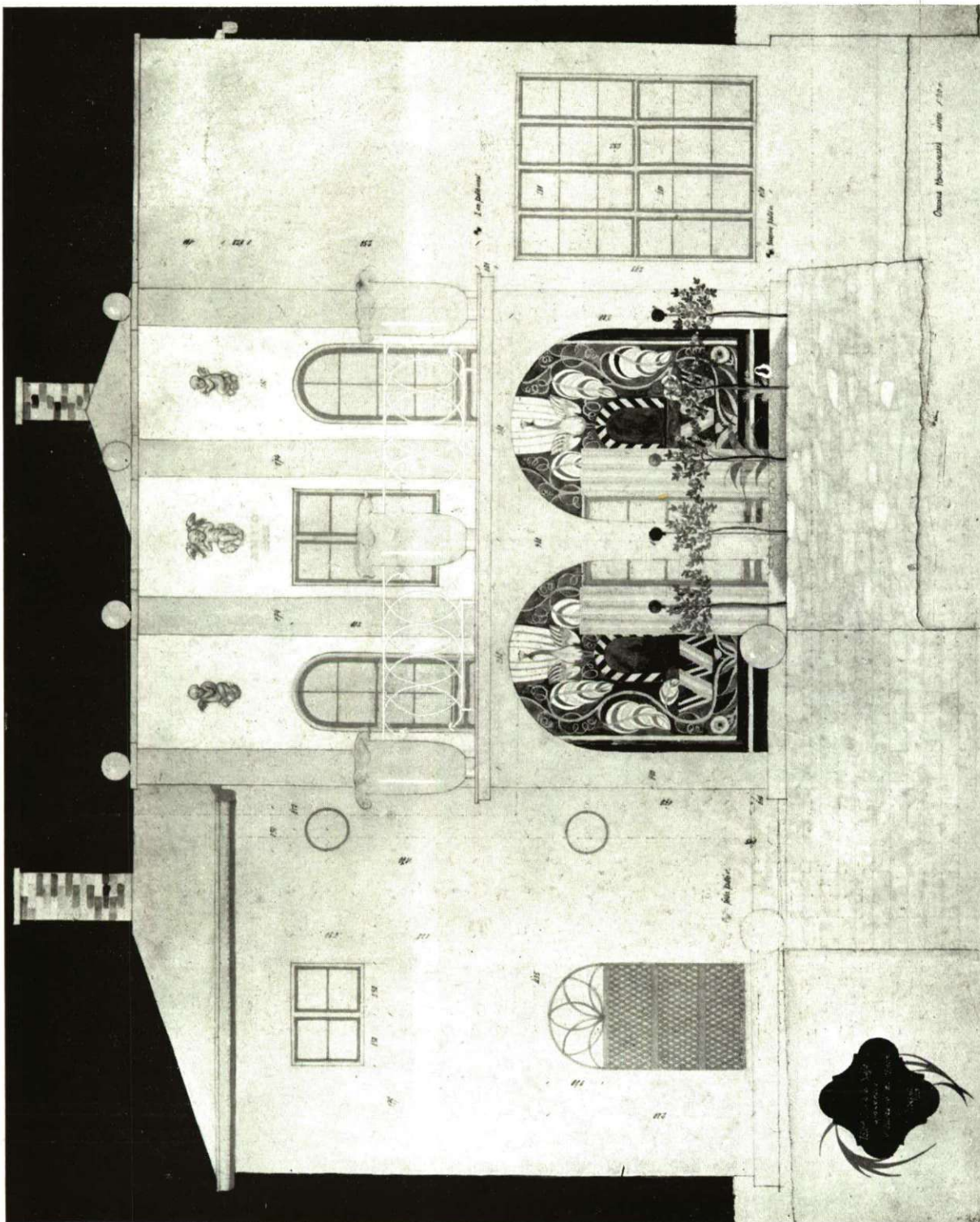
TÁLOS GYULA:

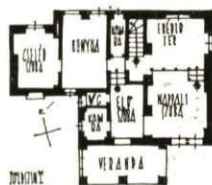
VERANDA

TÁLOS GYULA :
CSALÁDI HÁZ
A RÓZSADOMBAN
KIVITELEZTE :
ABOS BRUNÓ
ÉPÍTŐMESTER

ALSÓ KÉP :
HOMLOKZATI RAJZ

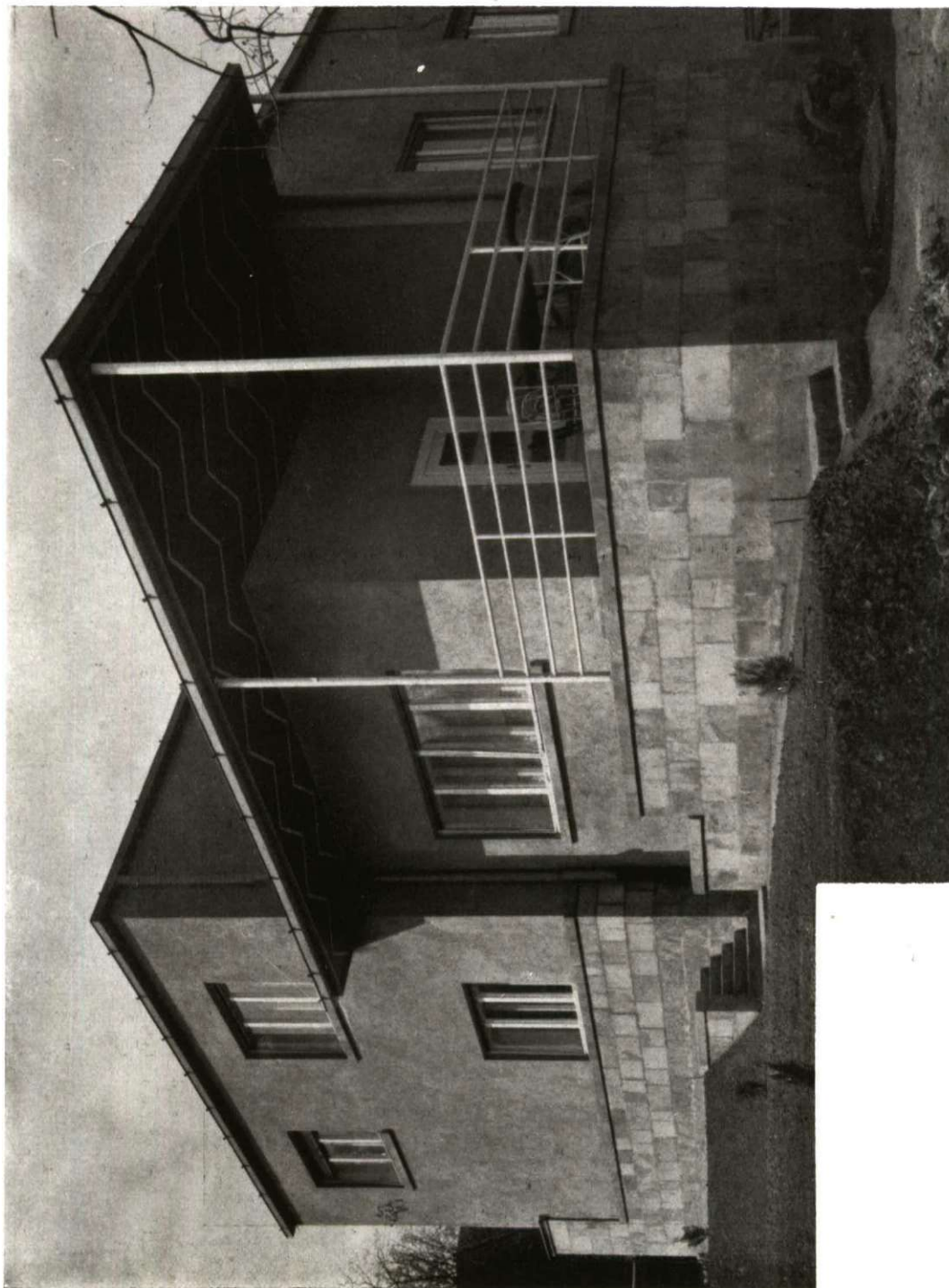

TÁLOS GYULA: INTERIEUROK
A RÓZSADOMBI CSALÁDI HÁZ ALAPRAJZAI

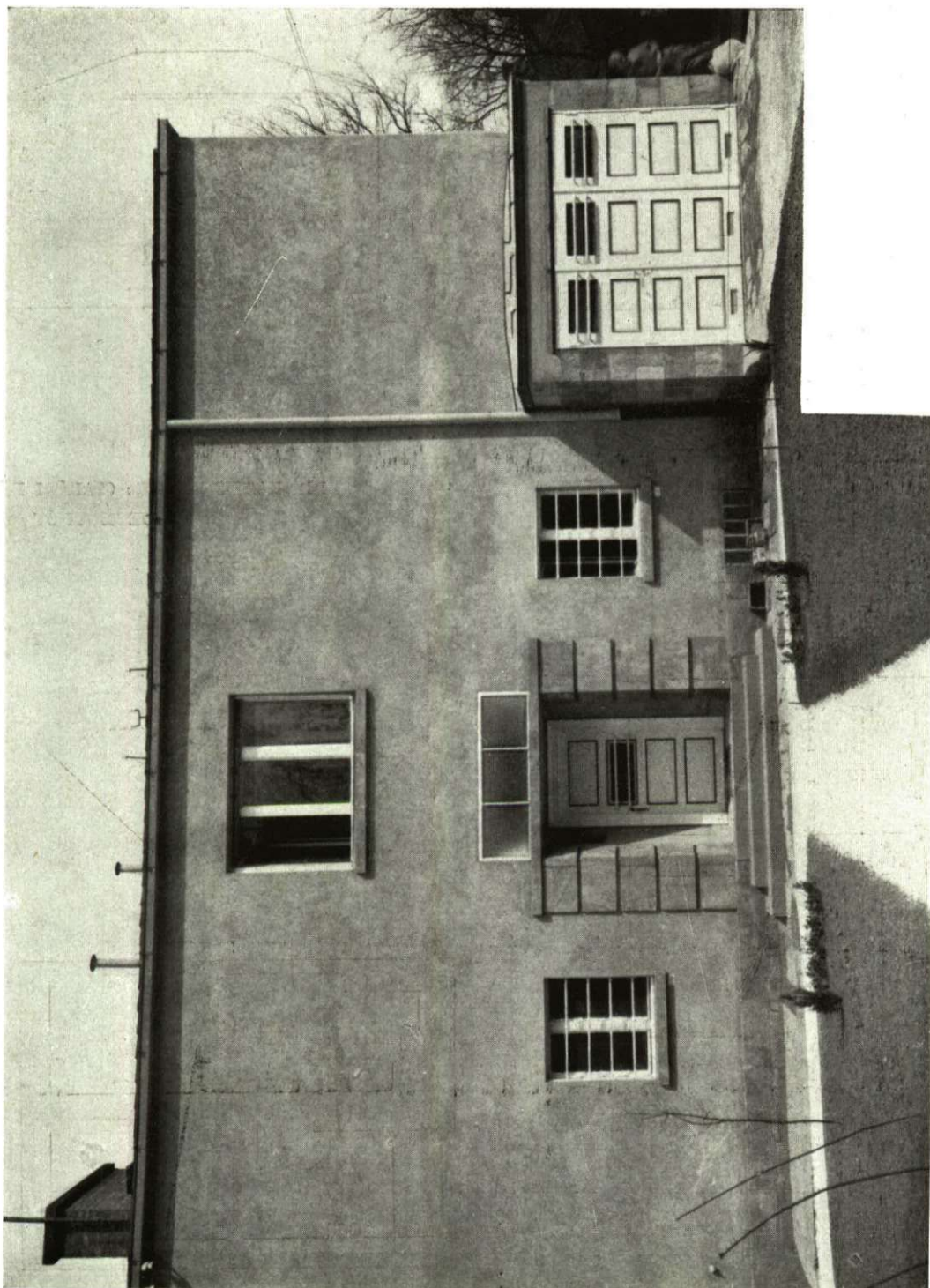

TÁLOS GYULA : INTERIEUR

**MAGYAR ÉPÍTŐ
MŰESZET**

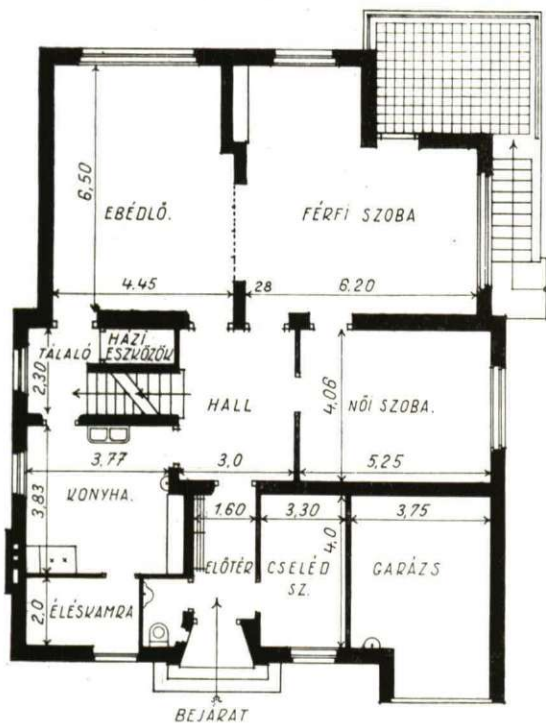
DR. KOTSIS ENDRE : CSALÁDI HÁZ

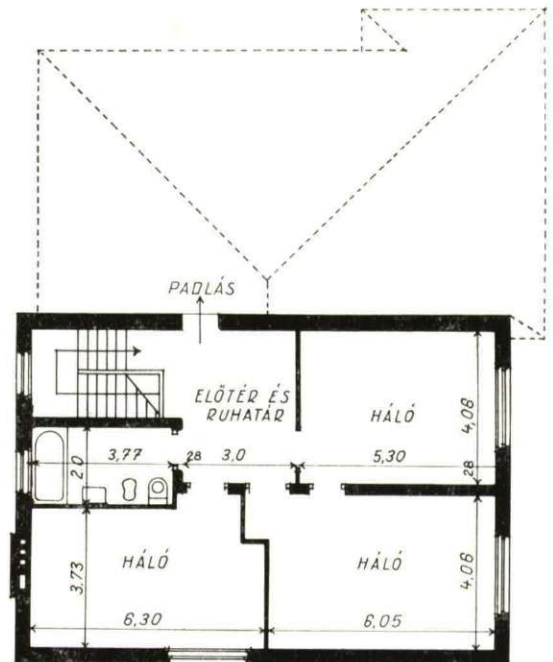
DR. KOTSIS ENDRE:

CSALÁDI HÁZ, HIDECKÚTI-ÚT 115.

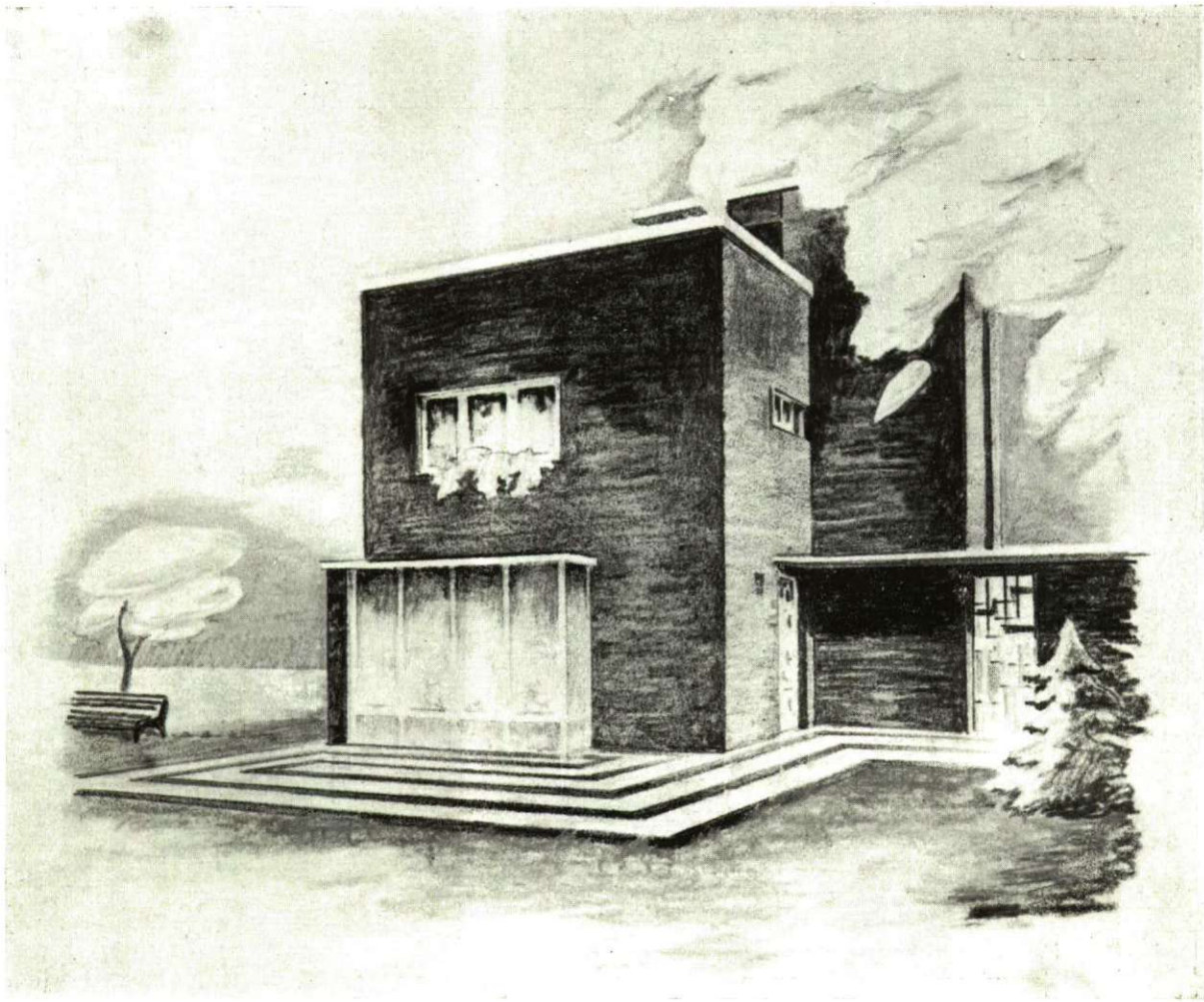
**MAGYAR ÉPÍTŐ
MŰVÉSZET**

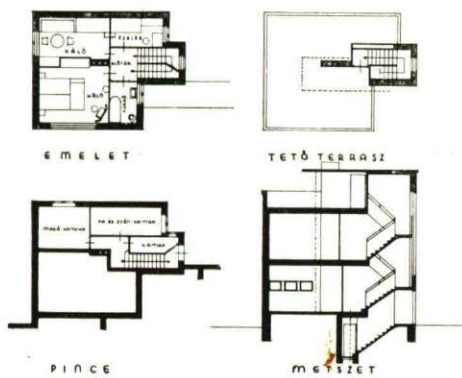
DR. KOTSIS ENDRE: CSALÁDI HÁZ
HIDEGKÚTI-ÚT 115.

HOMLOKZATOK
ÉS ALAPRAJZOK

DELI ÉS FARAGÓ:
CSALÁDI HÁZ TERVE

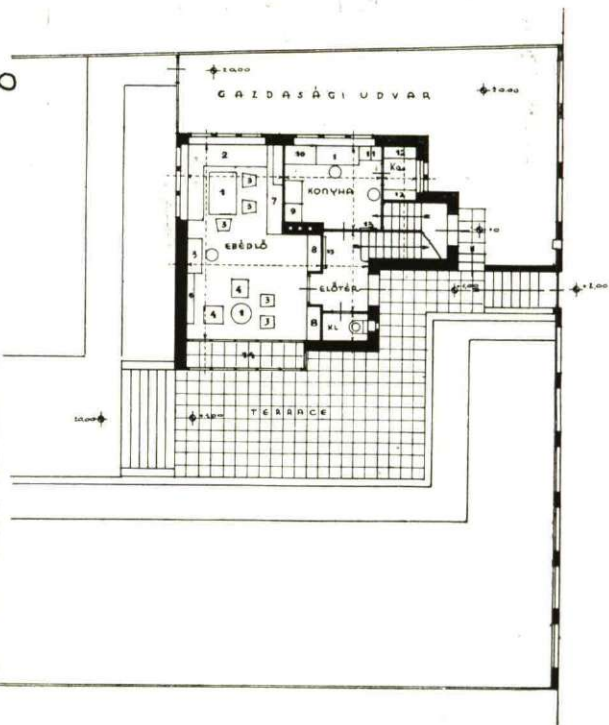

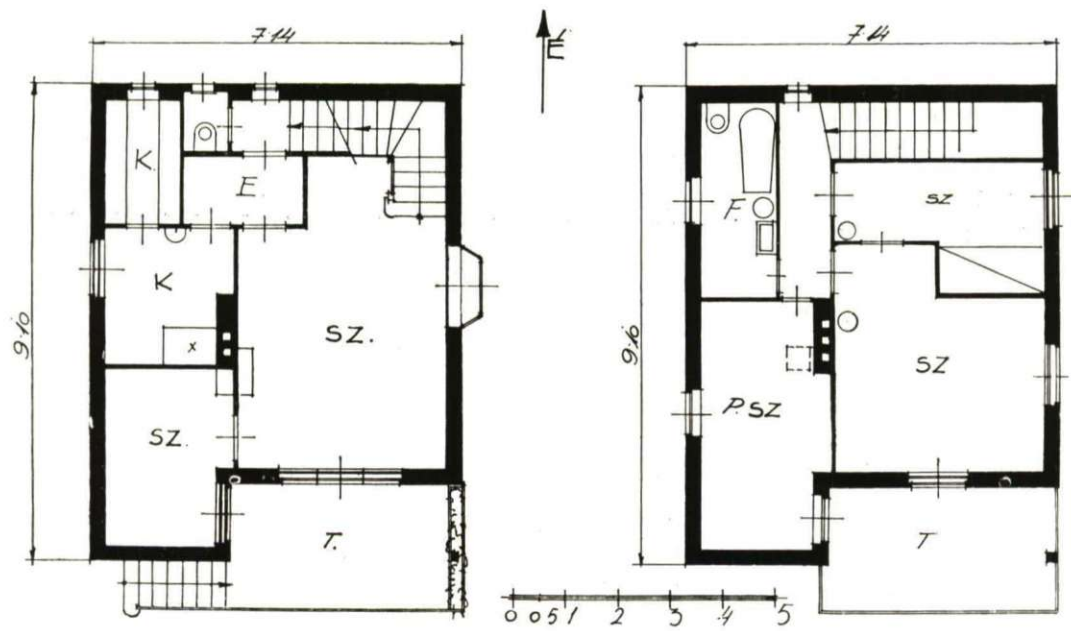
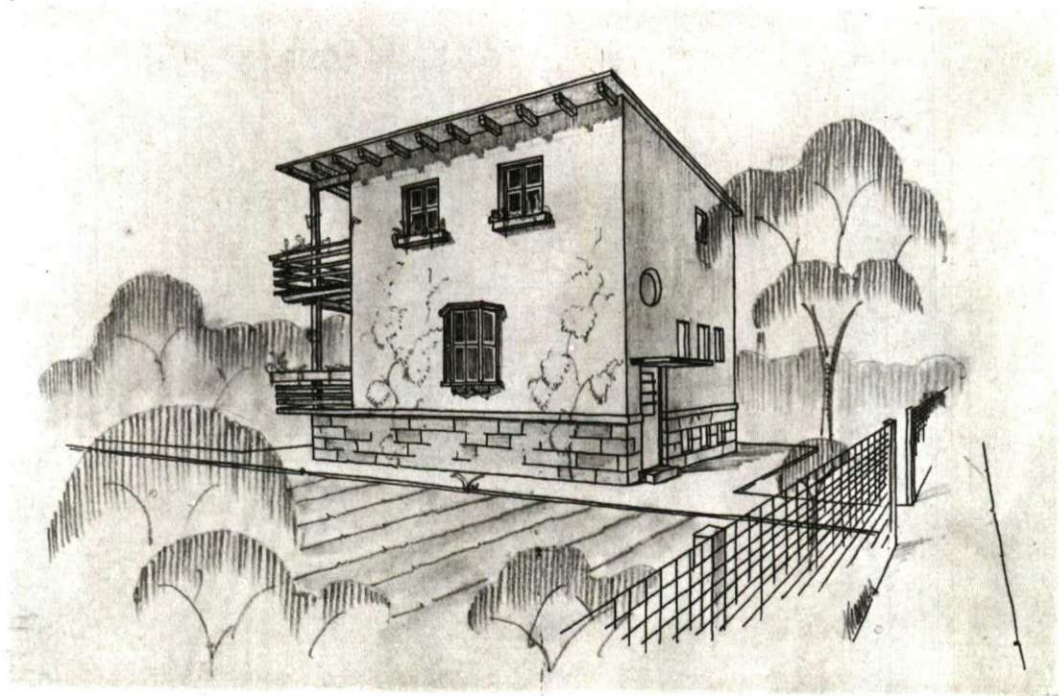
LÉPTÉK = 1:100

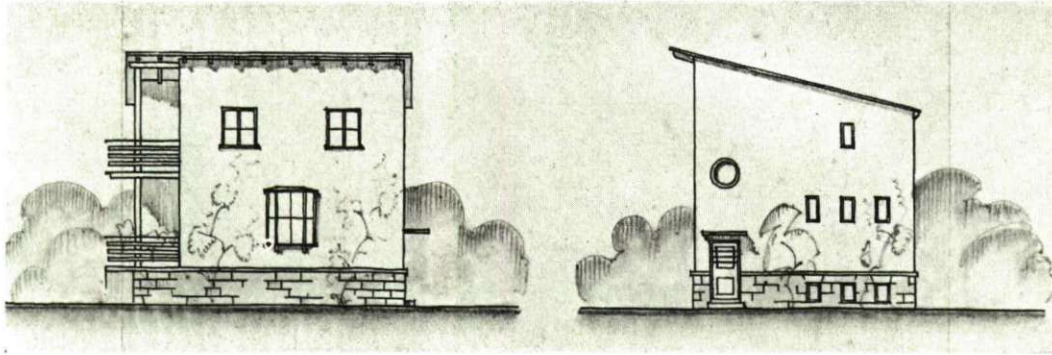
JELMAGYARAZAT

1. ASZTAL
2. KANAPÉ
3. SZÉK
4. FOTEL
5. ÍRÓ SZEKRENY
6. KÖNYVES POLC
7. TÁLALÓ
8. BEÉPÍTETT SZEKRENY
9. ÁTADÓ
10. GÁZTŰZHELY
11. MOSOGATÓ
12. POLC
13. FOGAS
14. AJTÓK KÖZT TÉL-
KERT, NYÁRON TEL-
JESÉN SZÉNYVITHATÓ.

KRACSUN VIRGIL: CSALÁDI HÁZ TERVE

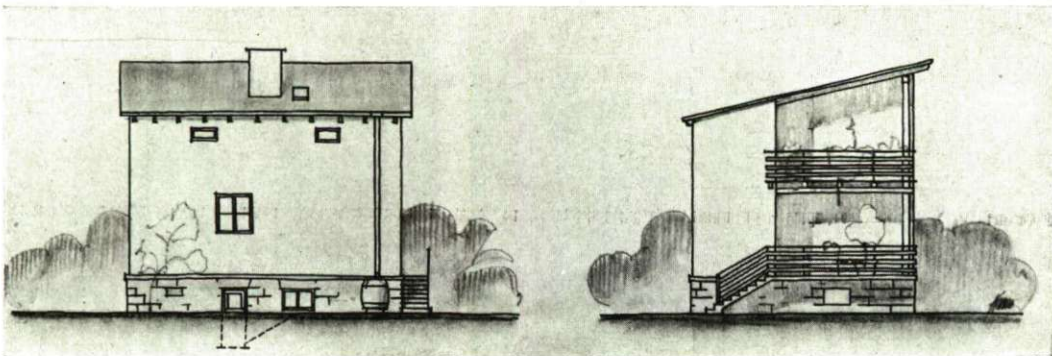

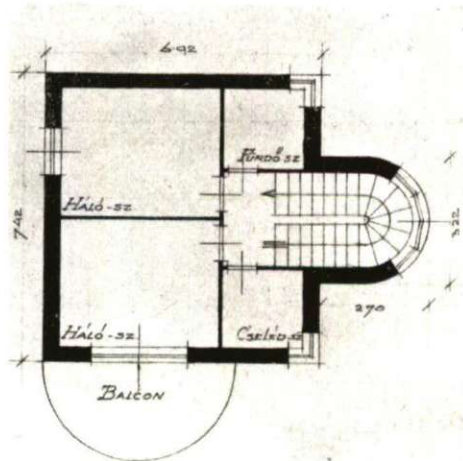
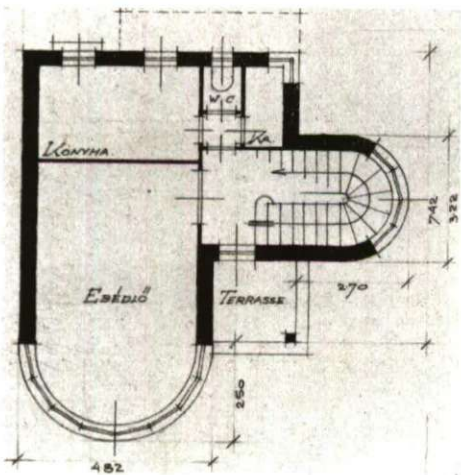
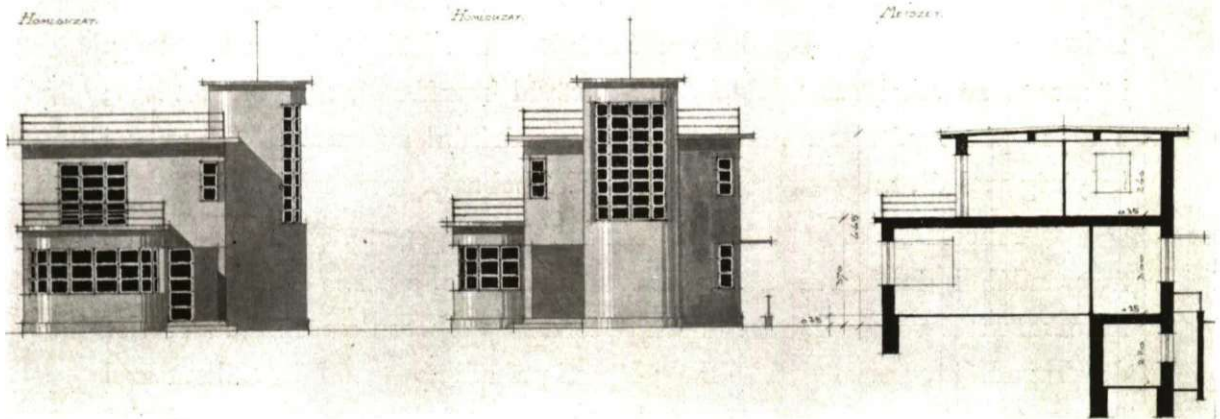
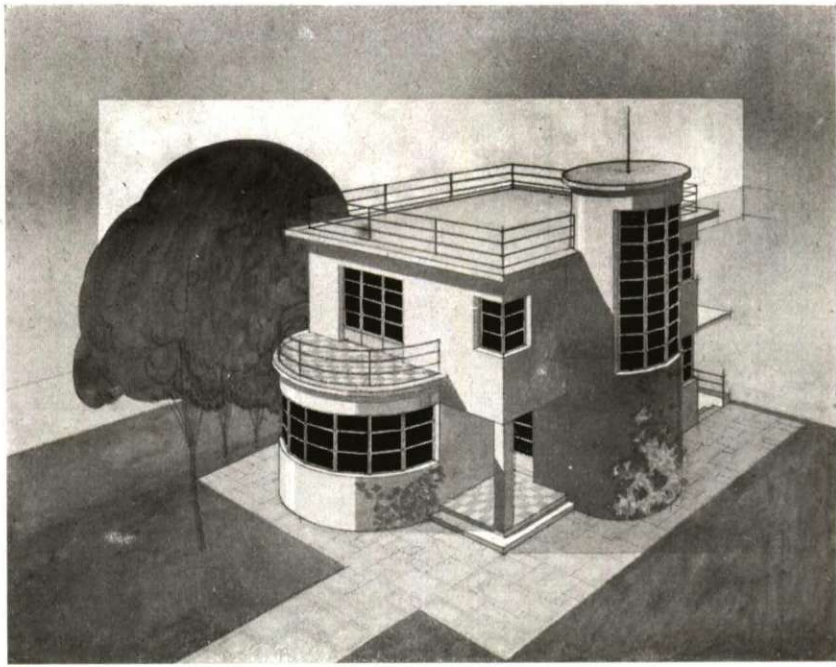
KRACSUN VIRGIL :

CSALÁDI HÁZ. HOMLOKZAT

CSALÁDI HÁZ ÉRDEN. Az épület teljesen alkalmazkodik az égtáji viszonyokhoz, az északi (utcai) vonalon, az egyébként szokásos »utcai szoba« helyett mellékhelyiségek vannak, ugyanígy a nyugati, széljárta oldalon is; a délkeleti sarkon, védett helyen fedett terras van a földszinten és emeleten. Az épület lehető maximális takarékosággal tervezett, anélkül, hogy szűk benyomást keltene; a külső falakon kívül egy központosan elhelyezett kéménypillér, rövid fesztávok, félnyereg tetővel; a tágas pince pótolja a padlástertet, ruhaszárítóul az emeleti délnyugati helyiség szolgál, mely szükség esetén lakószoba is.

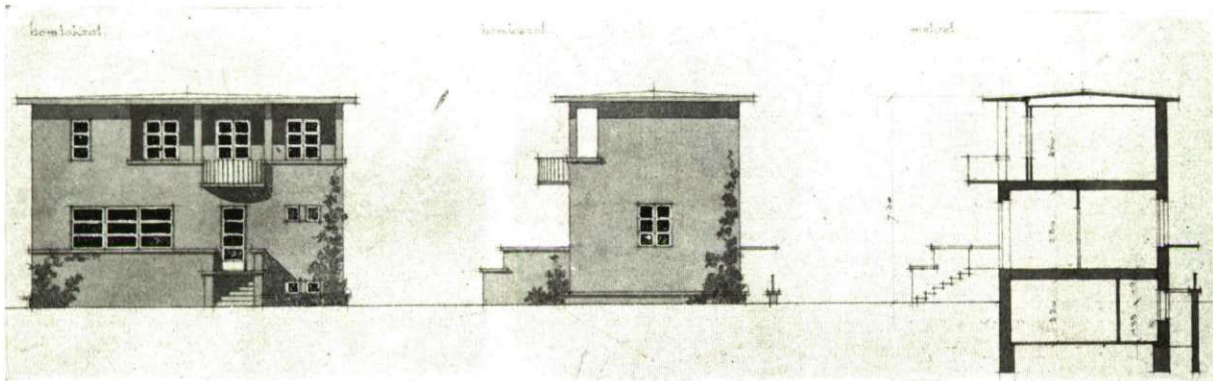
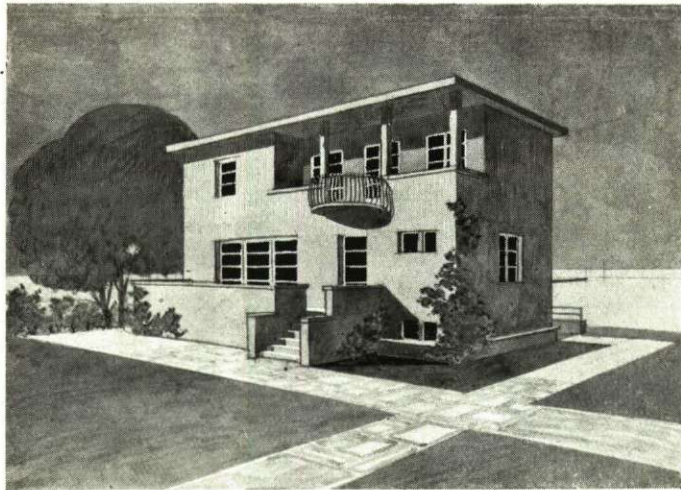
Pincefalak almádi kőből, felmenő falak égetett téglából; földemek fagerendából, deszkázva, alul nádazva és vakolva, a pince és emelet felett salakkal kitöltve; konyha, földszinti terras vasbetonlemezről, az emelet deszkapadlójú, korlát deszkákból; lépcső puhafából, tető bőrfedéllel fedett. Az épület kályhafűtéssel és házi vízvezetékekkel tervezett, a külső kiképzése síma, fehér falak, sötétre pácolt faalkatrészekkel. Köbtartalom 530 m³.

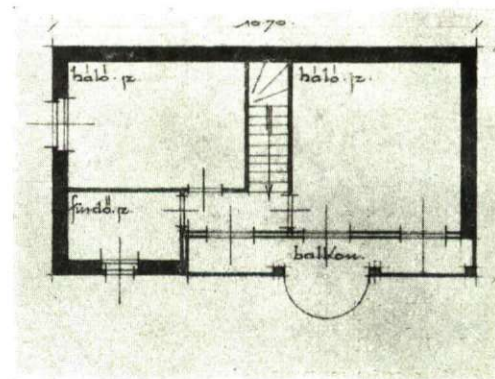
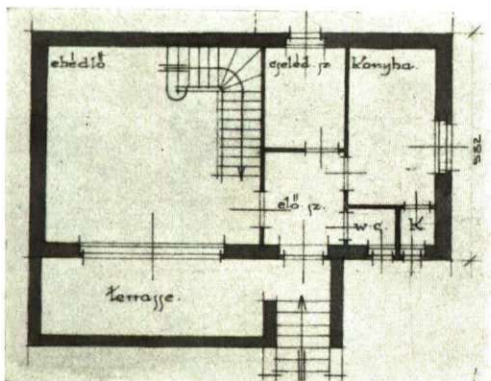
KISS GÉZA
ÉS KISS ALADÁR

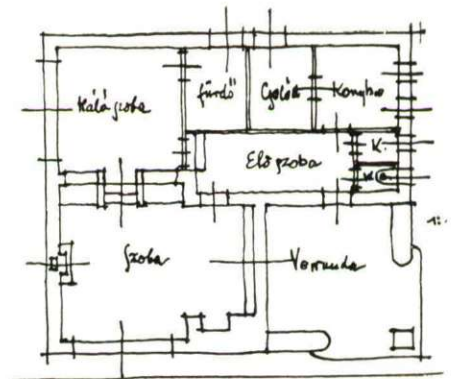
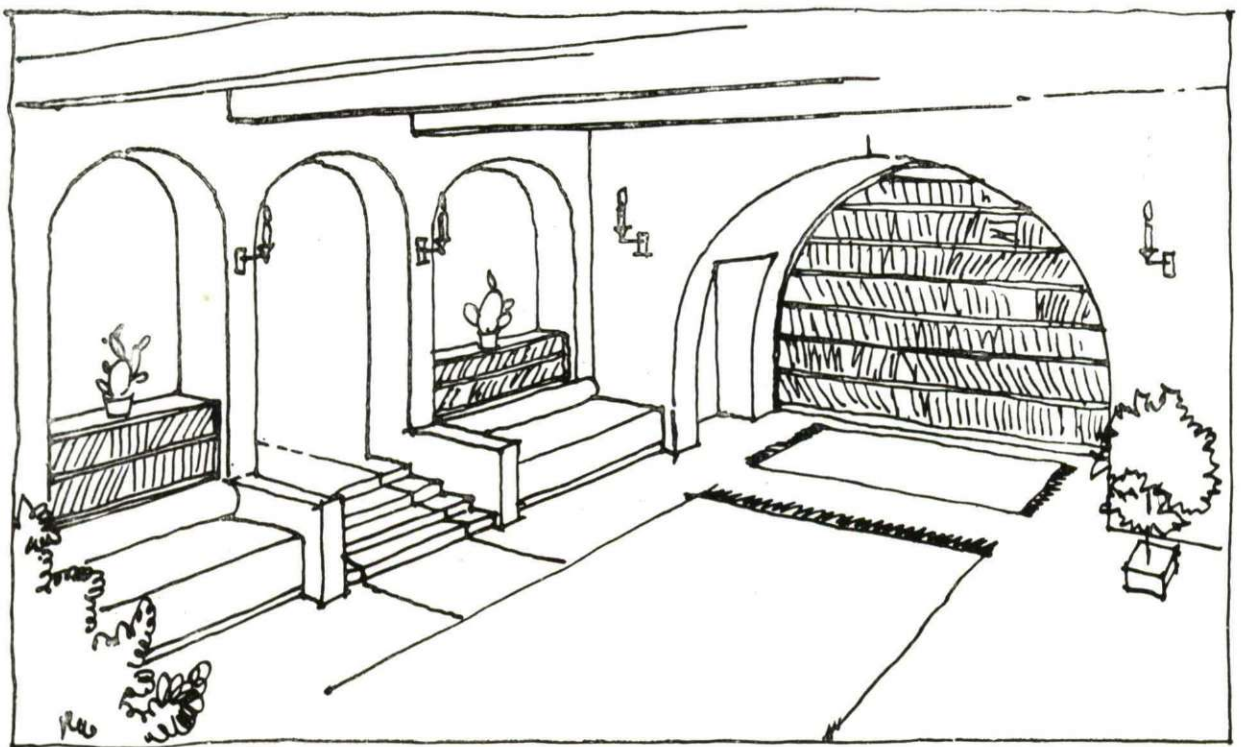
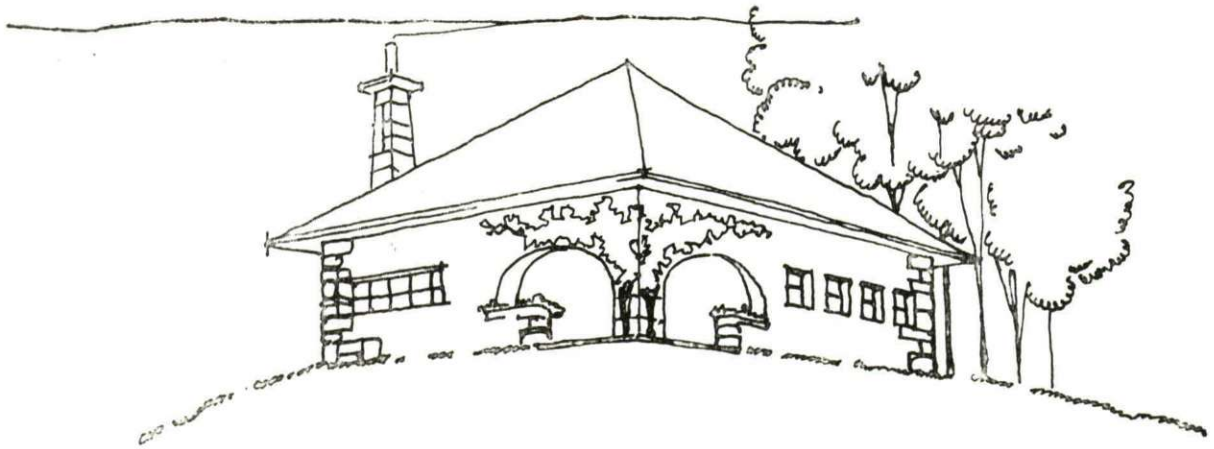
CSALÁDI HÁZ
TERVE

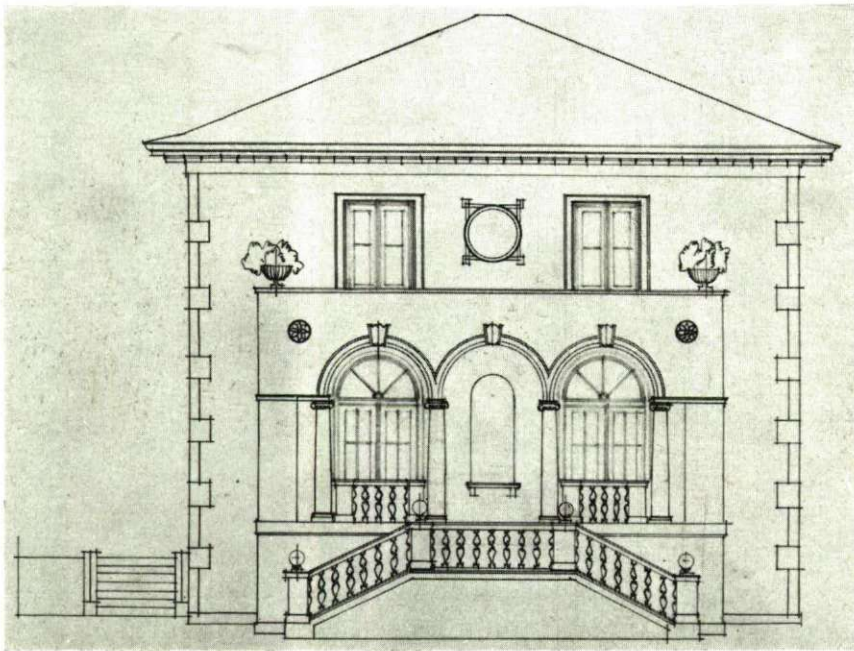
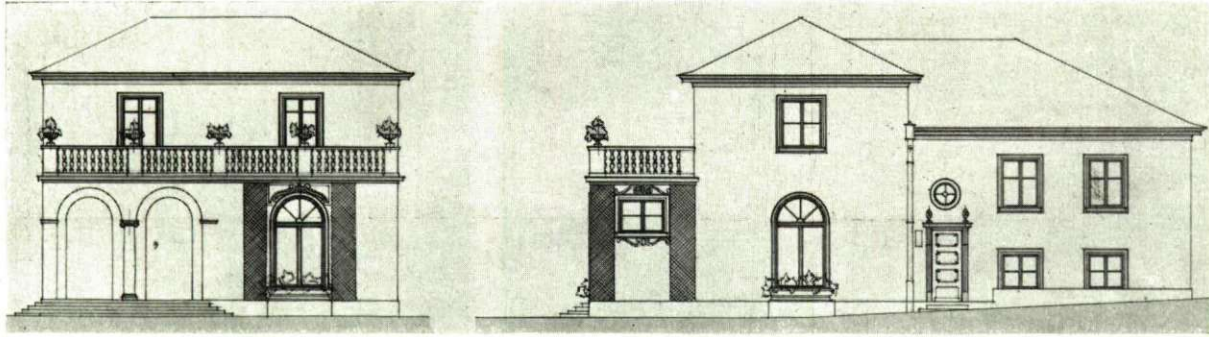
KISS GÉZA ÉS KISS ALADÁR:

CSALÁDI HÁZ TERVE

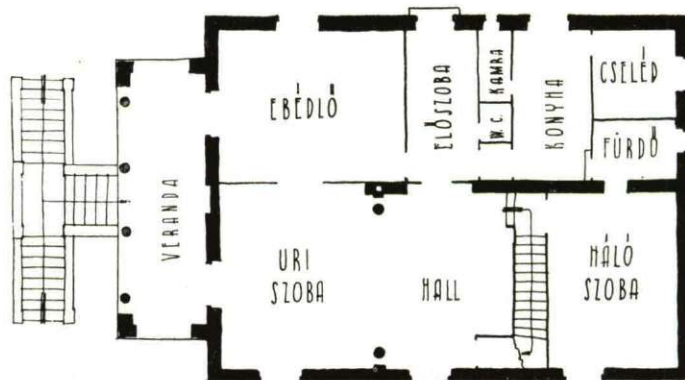

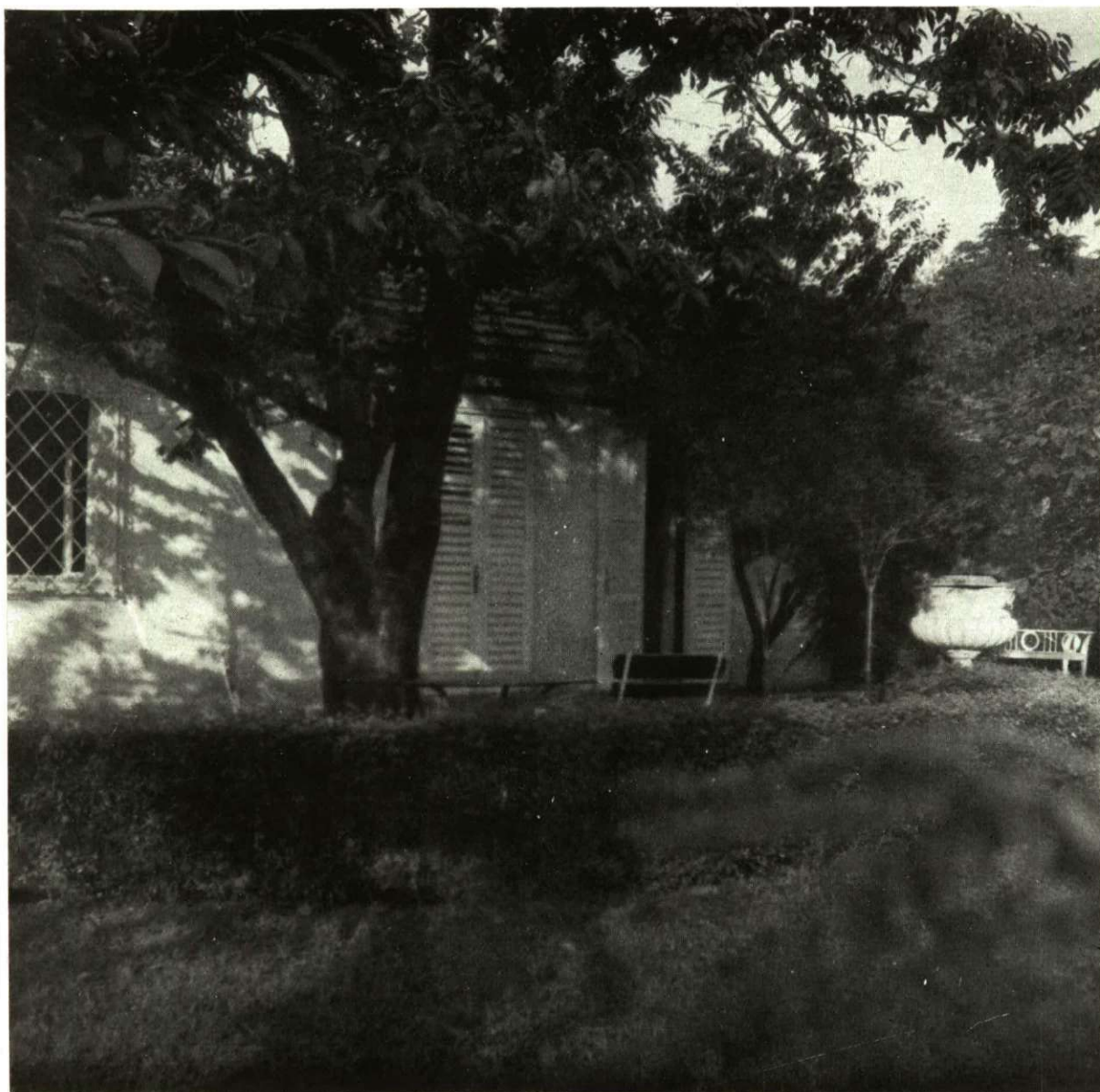
KISS GÉZA ÉS
KISS ALADÁR
CSALÁDI HÁZ TERVE

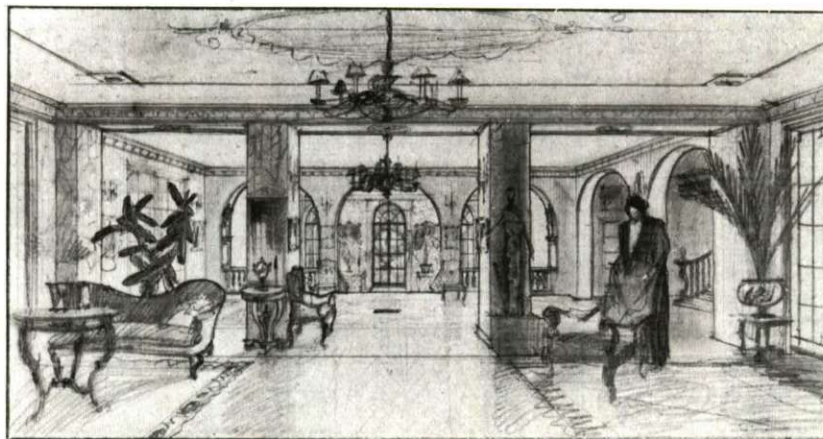
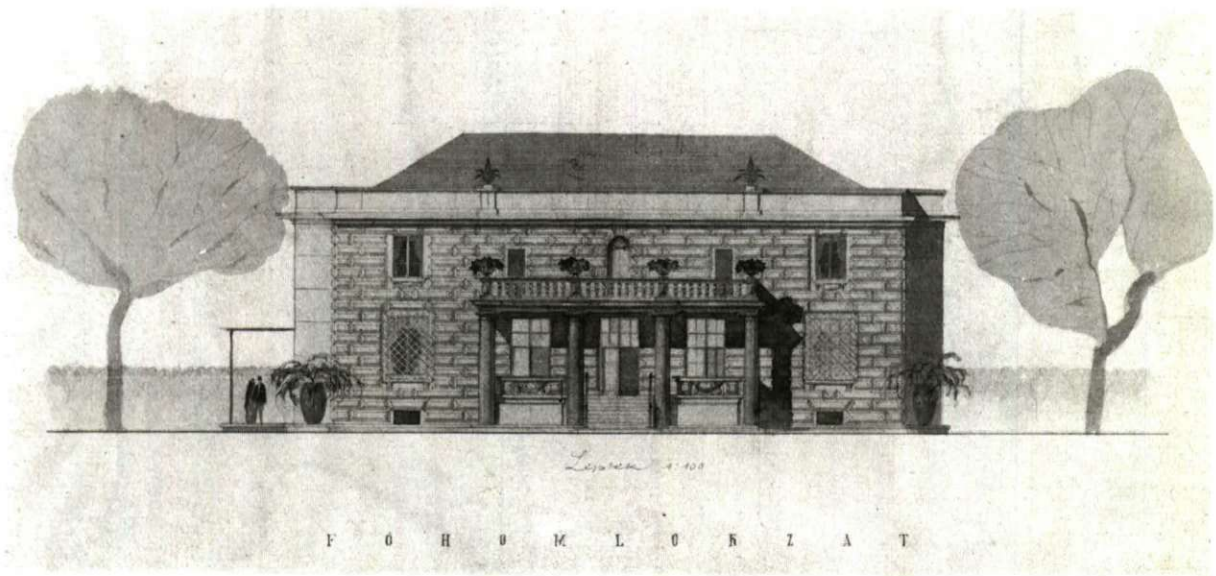
MÁLNAI BÉLA : FENT TANULMÁNY,
LENT STEUER-VILLA HOMLOKZATA
ÉS ALAPRAJZA

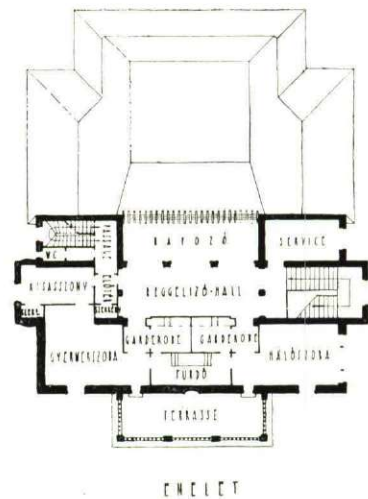
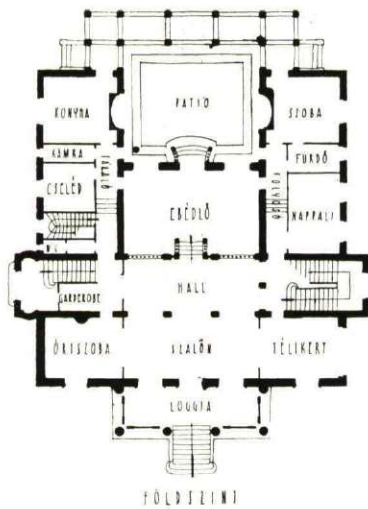

MÁLNAI BÉLA: NYARALÓ
TÚLOLDALT: KILÁTÁS A KERTBE

MÁLNAI BÉLA : CSALÁDI HÁZ
BELSŐ UDVAR ÉS ALAPRAJZ

KITÜNTETÉS. A kormányzó a dunaföldvári híd létesítése körül szerzett érdemeik elismeréséül *Forster* Gyula államtitkári címmel felruházott kereskedelemügyi miniszteriumi helyettes államtitkárnak a II. osztályú magyar érdemkeresztet a csillaggal adományozta.

AZ ÓBUDAI DUNAHÍD TERVPÁLYÁZATA. Két teljesen egyenlő értékű pályatervnek ítelték az első és második díjat. A két munka szerzői Mihailich Győző és Kotsis Iván műegyetemi tanárok, illetve Kossalka János és Wälder Gyula műegyetemi tanárok. A két mű szerzői 50—50.000 pengő díjat kapnak. A harmadik 24.000 pengős díjat Korányi Imre, Zsivny Jenő, Faludi Sándor, Varsányi Károly, Zsizsmann Béla és Kollár Gyula közös munkája nyerte. Ezenkívül 12—12.000 pengővel díjaztak három pályatervet.

A VASBETONSZERKEZETŰ MENNYEZET- ÉS TETŐSZERKEZET TERVPÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYE. A Magyar Cementgyárak és Mészégetők Országos Szövetsége által »Fából készülő mennyezet és tetőszerkezet helyett alkalmazható vasbetonszerkezetű mennyezet- és tetőszerkezet tervezésére« rendezett tervpályázat eredménye: I. díj: 4000 pengő. Hegedűs V. Ödön okl. építész és építőmester. II. díj: 2000 pengő. Schwartz Sándor okl. mérnök. III. díj: 1000 pengő. Kazinczy Gábor okl. mérnök, székesfővárosi műszaki tanácsos. Dícséretet kaptak: a »Pro patria et progressionem« és a »G. V. F.« jeligéjű pályaművek.

ORSZÁGOS MÉRNÖKKONGRESSZUS. A Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége és a Hungária Magyar Technikusok Egyesülete dr. József kir. herceg tábornagy úr Őfensége fővédnökségével és vitéz dr. József Ferenc kir. herceg Őfensége védnökségével a kir. József-Műegyetem dísztermében 1931. évi április hó 19-én délelőtt 10 órai kezdettel 1931. évi Magyar Országos Mérnökkongresszust tart, melynek célja annak megvitatása, hogy hazánk gazdasági helyzetének javítására technikai téren mely eszközök és módok állanak rendelkezésre.

A SZT. LUKÁCS-FÜRDŐ ÁTALAKÍTÁSA. Mult számunkban közöltük Hikisch Rezső művei között az átalakított Szt. Lukács-fürdő képeit is. A Szt. Lukács-fürdő jelenlegi összes átalakítási munkáit Rothauser Lajos és József építőmesterek végzik ugyan, de közölt képek régibb munkákra vonatkoznak, amelyet még nem ők végeztek, így nevük tévedésből került a képek alá. A Rothauser Lajos és József építőmesterek által végzett, ugyancsak Hikisch Rezső építész által tervezett újabb átalakítások képeit, közeli számunkban fogjuk közölni.

A HIDEGKÜTI-ÜTI CSALÁDI HÁZAT az alábbi iparosok építették:

Bründl János egészségügyi és fűtőberendezési gyár (Péterffy Sándor-u. 34., telefon: 34) készítette a központi fűtés és vízvezetéki berendezést.

Andrea cementárú gyár és építőüzemi r.-t. (Vígsház-u. 5., telefon: 298—37) a burkolati munkákat.

Richter István szobafestő- és mázoló-mester (Dembinszky-u. 11., telefon: 316—79) a szobafestő- és mázoló-munkát.

Hoffer és *Szommer* villanyszerelési vállalata (Eötvös-utca 29. Telefon: 249—03) a villanyvilágítási és csengőberendezési munkát.

TERVPÁLYÁZATI HATÁRIDŐK. Orczy-ház (bérház-csoport) április 30. Orczy-ház R.-T., Budapest.

Családi lakóház tervei, április hó 15. Magyar Mérnök- és Építész-Egylet, Budapest.

ROHONCZY HUGÓ

OKL. MÉRNÖK

EGÉSZSÉGÜGYI
MŰSZAKI BERENDEZÉSI
GYÁRA

BUDAPEST, VI. KERÜLET, FÓTI-ÚT 19. SZÁM

TELEFON: AUT. 908-76

TELEFON: AUT. 908-76

ZUZÁN BÉLA

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓMESTER

BUDAPEST, X., MARTINOVICS-TÉR 4/b. TELEFON:
J. 560-06

Eternit

CSÖ

csatornázásra, eső-, szennyvíz
levezetésére, szellőztetésére stb.

Nem rozsdásodik, könnyű, vizet nem ereszti át, olcsó

ETERNITMŰVEK, HATSCHEK LAJOS

Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 33

HANTOS TESTVÉREK R.T.

FESTŐ MÁZOLÓ ÉS TAPÉTÁZÓ IPARÜZEME

BUDAPEST, VI., HORN EDE-U. 5. TELEFON: 194-51, 185-23

WESZELY LIPÓT

FOTOKÉMIGRAFIAI MŰINTÉZETE

B U D A P E S T
V., DOROTTYA-UTCA 11. SZ.

TELEFON: AUTOMATA 82: 19

E FÜZET ÖSSZES
KLISÉIT CÉGÜNK
KÉSZÍTETTE